

 ΑΡΝΟΣ βιβλία με στόχο!

Λατινικά Τετράδιο Σπουδής

Ομάδα Προσανατολισμού - Ανθρωπιστικών Σπουδών
γ τεύχος

Προετοιμασία για Πανελλήνιες - Πανεπιστήμιο

γ' Λυκείου

OCTAVIANUS AUGUSTUS
63 π.Χ.-14 Μ.Χ.

 ΑΡΝΟΣ
Online Education

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ & ΑΣΚΗΣΕΩΝ

★ **100%** ★
ΕΠΙΤΥΧΙΑ
Μέθοδος
ΑΡΝΟΣ

Φροντιστηριακό Εγχειρίδιο για Διδασκαλία & Μελέτη

Κείμενο 35 « Ο φιλόσοφος μπροστά στα δεινά της εξορίας»

A) Ερμηνευτική προσέγγιση

Ασκήσεις:

1) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις σωστές ή λανθασμένες με βάση το κείμενο εισαγωγής :

ΣΩΣΤΟ - Το παρόν κείμενο προέρχεται από ένα παρηγορητικό κείμενο του Σενέκα από την εξορία με το οποίο απευθύνεται στη μητέρα του Ελβία.

ΣΩΣΤΟ - Ο Σενέκας όταν επέστρεψε στη Ρώμη, επανήλθε στη πολιτική και είχε αναλάβει την εκπαίδευση του Νέρωνα.

ΛΑΘΟΣ – Ο Σενέκας υποστηρίζει ότι η εξορία δε του ροκαλεί θλίψη, ούτε ντροπή και ότι αποτελεί απλώς μια αλλαγή κατοικίας.

ΛΑΘΟΣ - Οι κόρες του Σκιπίωνα προικίστηκαν από το δημόσιο ταμείο, γιατί ο πατέρας τους δε τους είχε αφήσει τίποτα.

2) Σύμφωνα με το κείμενο να ελέγξετε αν οι παρακάτω λατινικές προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες :

Λ-Σ-Λ-Σ-Λ

B) Λεξιλόγιο – ετυμολογία

Ασκήσεις:

1) Να αντιστοιχίσετε τα ουσιαστικά της στήλης Α με τη σημασία τους που βρίσκεται στη στήλη Β

A

servus, servi = δούλος

gratia, gratiae = συμφιλίωση

mercenarius, mercenarii = εργάτης

rus, ruris = αγρός

filia, filiae = κόρη

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

populous, populi = λαός

tributum, tribute = φόρος

2) Να σημειώσετε αν είναι σωστές οι παρακάτω προτάσεις :

Σ-Λ-Λ-Σ-Σ

3) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ουσιαστικό τη σημασία του :

- aerarium, aerarii (ουδ. β' κλ.) = δημόσιο ταμείο
- tributum, tributi (ουδ. β' κλ.) = φόρος
- as, aeris (ουδ. γ' κλ.) = χακός, χρήματα
- senatus, senates (αρσ. δ' κλ.) = Σύγκλητος
- Plebes, plebei (θηλ. ε' κλ.) = πλήβειοι

4) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ρήμα τη σημασία του :

- curo, curavi, curatum, curare (1) = φροντίζω
- placeo, placui και placitus sum, placitum, placer (2) = φαίνεται σωστό, αποφασίζω
- fundo, fudi, fusum, fundere (3) = τρέπω σε φυγή
- vivo, vixi, xictum, vivere (3) = ζω
- scribo, scripsi, scriptum, scriber (3) = γράφω
- exigo, exegi, exactum, exigere (3) = εισπράττω
- desero, deserui, desertum, deserere (3) = εγκαταλείπω

1) Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις του κειμένου της στήλης Α με τις ομόρριζές τους από άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες της στήλης Β.

A

B

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

funderet : found	desert
scripsit : scripted	second
sequester : second	room
desertum esse: desert	merchant
tradunt : traditional	found
rus :room	traditional
mercenaries : merchant	scripted

Γραμματική

1) Να κλιθούν τα ουσιαστικά Plato(n), Zeno(n)

Numerus Singularis

Nominativus	Plato(n)	Zeno(n)
Genetivus	Platonis	Zenonis
Dativus	Platoni	Zenoni
Accusativus	Platonem/Platona	Zenonem/Zenona
Vocativus	Plato(n)	Zeno(n)
Ablativus	Platone	Zenone

2) Να κλιθούν οι συνεκφορές mercenarius suus, felix vir

Numerus Singularis

Nominativus	mercenarius suus	felix vir
Genetivus	mercenarii sum	felicis viri
Dativus	mercenario suo	felici viro
Accusativus	mercenarium suum	felicem virum
Vocativus	-	felix vir
Ablativus	mercenario suo	felici viro

Numerus Pluralis

Nominativus	mercenarii sui	felices viri
Genetivus	mercenariorum suorum	felicium virorum
Dativus	mercenariis suis	felicibus viris

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Accusativus	mercenarios suos	felices/is viros
Vocativus	-	felicis viri
Ablativus	mercenariis suis	felicibus viris

3) Να γραφούν οι πλάγιες πτώσεις των ουσιαστικών **plebs/ plebes, senatus, sequester, filia, rus, dos**

Numerus Singularis

Genetivus	plebes/plebei	senatus	sequester	filiae	ruris	dotis
Dativus	plebe/plebei	senatu(i)	sequestris	filiae	ruri	doti
Accusativus	plebem	senatum	sequestri	filiam	rus	dotem
Ablativus	plebe/plebe	senatu	sequestre	filiā	rure	dote

Numerus Pluralis

Genetivus	-	-	sequestrium	filiarum	(ruum)	dotium
Dativus	-	-	sequestribus	filiis/filiabus	(ruribus)	dotibus
Accusativus	-	-	sequesters/is	filias	rura	dotes/is
Ablativus	-	-	sequestribus	filiis/filiabus	(ruribus)	dotes

1) Να γίνει χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρηματικών τύπων : **tradunt, miseretur, vixerint, scripsit, funderet, placuit, exigeret**

Praes.	tradunt	miseretur	vivant	scribit	fundat	placet	exigat
Imp.	tradebant	miseraretur	viverent	scribebat	funderet	placebat	exigeret
Fut.	tradent	miseraturus sit	victuri sint	scribet	fusurus sit	placebit	exacturus sit
Perf.	tradiderunt/tradidere	miseratus sit	vixerint	scripsit	fuderit	placuit/ placitum est	exegerit
Plusp.	tradiderant	miseratus esset	vixissent	scripserat	fudisset	placuerat/ placitum erat	exegisset
Fut. Ex.	tradiderint			scripserit		placuerit/ placitum erit	

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- 2) Να γίνει αναγνώριση του τύπου **funeratus est** και να κλιθεί ο μέλλοντας της ίδιας φωνής που βρίσκεται, καθώς και ο υπερσυντέλικος της αντίθετης φωνής από την οποία είναι.

funeratus est : γ' ενικό οριστικής παθητικού παρακειμένου του ρήματος ρήματος funero,funeravi,funeratum, funerare (1) = κηδεύω

Μέλλοντας

funerabor
funeraberis/funerabere
funerabitur
funerabimur
funerabimini
funerabuntur

Υπερσυντέλικος

funeravissem
funeravisses
funeravisset
funeravissemus
funeravissetis
funeravissent

- 3) Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι των ρημάτων :

future sint, vivam, fusi sint, scribito, curaturum esse, relinquemini, conferat, futurum-am-um esse , vixerunt/ vixere

Συντακτικό

- 1)Να βρείτε μέσα στο κείμενο τις αιτιολογικές προτάσεις και να τις αναλύσετε :

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

1.quod infeliciter vixerint : δευτερεύουσα αιτιολογική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο περιεχόμενο της κύριας με το ρήμα miseretur, εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο quod, εκφέρεται με υποτακτική, γιατί εκφράζει υποκειμενική αιτιολογία, και συγκεκριμένα με υποτακτική παρακειμένου, γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (miseretur) και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρόν.

2.quoniam Regulus aberat : δευτερεύουσα αιτιολογική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο περιεχόμενο της κύριας με το ρήμα placuit, εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο quoniam, εκφέρεται με οριστική, εκφράζει αντικειμενική αιτιολογία (σύγχρονο, ο παρατατικός δείχνει το συγκεκριμένο χρονικό διάστημα του παρελθόντος).

3.quia nihil illis reliquerat : δευτερεύουσα αιτιολογική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο περιεχόμενο της κύριας με το ρήμα acceperunt, εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο quia, εκφέρεται με οριστική, εκφράζει αντικειμενική αιτιολογία (προτερόχρονο, ο υπερσυντέλικος δηλώνει κάτι το συντελεσμένο πριν από κάποιο χρονικό σημείο του παρελθόντος).

4.cum a Carthagine semper tributum ipse exigeret : δευτερεύουσα αιτιολογική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο περιεχόμενο της κύριας με το ρήμα aequum erat, εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο cum, γιατί η αιτιολογία είναι αποτέλεσμα εσωτερικής λογικής διεργασίας, εκφέρεται με υποτακτική, και συγκεκριμένα με υποτακτική παρατατικού (exigeret) , γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (aequum erat) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν.

5.quibus populus Romanus loco soceri fuit : δευτερεύουσα αναφορική αιτιολογική πρόταση με όρο αναφοράς την επιφωνηματική αιτιατική viros ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο περιεχόμενο της κύριας, κρίσης, εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία quibus, εκφέρεται με οριστική (fuit) , εκφράζει αντικειμενική αιτιολογία (προτερόχρονο).

E) Επιπρόσθετες ασκήσεις

1)Να μεταφέρετε τους παρακάτω κλιτούς τύπους στον αντίθετο αριθμό :

servos, nulli, sequestrium, felici, virum, socerorum, locis

2)Να γράψετε ό,τι ζητείται για τους ακόλουθους τύπους :

nemini, sequestrium, illi, felici, vir, quarum, locis

3)Να γράψετε ό,τι ζητείται για τα ακόλουθα ρήματα :

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

	Singularis	Pluralis
Nominativus	nihil	nullae res
Genetivus	nullius rei	nullarum rerum
Dativus	nulli rei	nullis rebus
Accusativus	nihil (nil)	nullas res
Vocativus	-	-
Ablativus	nulla re	nullis rebus

miseratur, vivite, funderis/re, deseritor, curatu, exacturi estis

4) Να κλιθεί η αντωνυμία **nemo** στα τρία γένη και στους δύο αριθμούς :

Αρσενικό

	Singularis	Pluralis
Nominativus	nemo	nulli
Genetivus	nullius	nullorum
Dativus	nemini	nullis
Accusativus	neminem	nullos
Vocativus	-	-
Ablativus	nullo	nullis

Θηλυκό

	Singularis	Pluralis
Nominativus	nemo	nullae
Genetivus	nullius	nullarum
Dativus	nemini	nullis
Accusativus	neminem	nullas
Vocativus	-	-
Ablativus	nulla	nullis

Ουδέτερο

5) Να κλιθεί η συνεκφορά **unus servus** :

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	unus servus	-
ΓΕΝΙΚΗ	unius servi	-

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ΔΟΤΙΚΗ	uni servo	-
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	unum servum	-
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	-
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	uno servo	-

6) felices : Να γράψετε τα παραθετικά του. Να σχηματίσετε το επίρρημα και στους τρεις βαθμούς :

Επίθετο

felices, feliciores, felicissimos

Επίρρημα

Feliciter, felicius, felicissime

7) Να τραπεί η ενεργητική σύνταξη σε παθητική :

Mercenarius Scipionis discessit et deseruit rus.

→ Mercenarius Scipionis discessit et ab eo desertum est rus.

8) Να χαρακτηρίσετε συντακτικώς τις παρακάτω αιτιολογικές προτάσεις :

a. Nam Pisaurum dicitur, quod illic aurum pensatum est.

Αιτιολογική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο περιεχόμενο της κύριας , με το ρήμα dicitur, εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο quod, εκφέρεται με οριστική, εκφράζει αντικειμενική αιτιολογία.

b. Enius indignatus est cum Nasica tam aperte mentitus esset.

Αιτιολογική πρόταση, ουσιαστική ως αντικείμενο στο ρήμα indignatus est, εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο cum, γιατί η αιτιολογία είναι αποτέλεσμα εσωτερικής λογικής διεργασίας, εκφέρεται με υποτακτική και συγκεκριμένα με υποτακτική υπερσυντελικού mentitus esse, γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν.

c. Murena laudandus est, quod in Asia continenter vixerit.

Αιτιολογική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο περιεχόμενο της κύριας με το ρήμα laudandus est, εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο quod, εκφέρεται με υποτακτική, γιατί εκφράζει υποκειμενική αιτιολογία, και συγκεκριμένα

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

με υποτακτική παρακειμένου vixerit, γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρόν.

d. Adulescens, quod fortioi erat, hostem hasta transfixit.

Αιτιολογική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο περιεχόμενο της κύριας με το ρήμα transfixit, εισάγεται με τον αιτιολογικό σύνδεσμο quod, εκφέρεται με οριστική και εκφράζει αντικειμενική αιτιολογία.

9) Να αναγνωριστούν οι παρακάτω λέξεις με βάση τη συντακτική τους θέση στο κείμενο :

Platoni : δοτική προσωπική κτητική από το fuisse

aere collato : αφαιρετική απόλυτη γνήσια

rus : υποκείμενο στο desertum esse (ετεροπροσωπία)

in Africa : εμπρόθετος προσδιορισμός της στάσης σε τόπο

curari : υποκείμενο ρήματος placuit, τελικό απαρέμφατο

illis : έμμεσο αντικείμενο στο ρ. reliquerat

semper : επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο exigeret

quibus : δοτική προσωπική χαριστική στο fuit

10) Να αντικαταστήσετε τον επιρρηματικό προσδιορισμό της αιτίας με αιτιολογική πρόταση :

a. Caesar militem laudavit propter virtutem (fortis sum).

Caesar militem laudavit, quod fortis esset.

b. Timore milites fiduciam amiserunt (timeo).

Milites fiduciam amiserunt, quod timebant.

c. Nonnulli pudore remanebant (pudor est alicui).

Nonnulli, quod eis pudor erat, remanebant.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

d. Ancilla domini iussu id dixit (iubeo).

Ancilla, quod dominus iusserat, id dixit.

e. Quod illic appensum civitati nomen dedit.

Quod, quia illic appensum est, civitati nomen dedit.

Κείμενο 36 « Μια απόπειρα δωροδοκίας»

A) Ερμηνευτική προσέγγιση

1) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις σωστές ή λανθασμένες με βάση το κείμενο εισαγωγής :

ΣΩΣΤΟ - Ο Δεντάτος αποτέλεσε πρότυπο της αρχαίας αρετής και λιτότητας, καθώς ήταν φανερά αδιάφθορος και ολιγαρκής και ζούσε ένα λιτό βίο.

ΣΩΣΤΟ – Η ηθική παρακμή των μετέπειτα χρόνων ήταν αποτέλεσμα κυρίως των ελαττωμάτων της απληστίας και της τρυφής των Ρωμαίων.

ΛΑΘΟΣ - Ο Δεντάτος απέρριψε τα δώρα των Σαμνιτών, γιατί τα περιφρονούσε.

ΛΑΘΟΣ – Το χρυσάφι, με το οποίο οι Σαμνίτες προσπάθησαν να δωροδοκήσουν τον Δεντάτο προέρχονταν από τη πολιτεία τους.

2) Σύμφωνα με το κείμενο να ελέγξετε αν οι παρακάτω λατινικές προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες :

Λ-Λ-Σ-Σ

B) Λεξιλόγιο – ετυμολογία

1) Να αντιστοιχίσετε τα ουσιαστικά της στήλης Α με τη σημασία τους που βρίσκεται στη στήλη Β

A

divitiae, divitiarum = τα πλούτη

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

legatus, legati = ο απεσταλμένος

scamnum, scamni= το σκαμνί

catillus, catilli = το πιάτο

pondus, ponderis = το βάρος

aurum, auri = το χρυσάφι

vultus, vultus = το πρόσωπο

2) Να σημειώσετε αν είναι σωστές οι παρακάτω προτάσεις :

Λ-Λ-Σ-Λ-Σ

3) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ουσιαστικό τη σημασία του :

- pecunia, pecuniae (θηλ. α' κλ.) = χρήματα
- locuples, locupletis (αρσ. γ' κλ.) = πλούσιος
- minister, ministri (αρσ. β' κλ.) = απεσταλμένος
- vultus, vultus (ουδ. δ' κλ.) = πρόσωπο
- aurum, auri (ουδ. β' κλ.) = χρυσός

4) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ρήμα τη σημασία του :

- assideo, assedi, assesum, assidere (2) = κάθομαι
- utor, usus sum, uti (αποθ.) = χρησιμοποιώ
- mitto, misi, missum, mittere (3) = στέλνω
- solvo, solvi, solutum, solver (3) = λύνω
- narro, narravi, narratum, narrare (1) = αφηγούμαι

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- praebeo, praebui, praebitum, praebere (2) = παρέχω, προσφέρω
- fio, factus sum, fieri (3) = γίνομαι
- venio, veni, ventum, venire (4) = έρχομαι

5) Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις του κειμένου της στήλης Α με τις ομόρριζές τους από άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες της στήλης Β.

A

uteretur : use

narrate : narrator

paupertatem : pauper

legati : legacy

mirati sunt : mirror

ministri : administration

dicam : dictionary

Γραμματική

1) Να κλιθούν τα ουσιαστικά **frugalitas, locuples**

Nominativus	frugalitas	locuples
Genetivus	frugalitatis	locupletis
Dativus	frugalitati	locupleti
Accusativus	frugalitatem	locupletem
Vocativus	frugalitas	locuples
Ablativus	frugalitate	locuplete/i

Numerus Pluralis

Nominativus	-	locupletes
Genetivus	-	locupletum

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Dativus	-	locupletibus
Accusativus	-	locupletes
Vocativus	-	locupletes
Ablativus	-	locupletibus

2) Να κλιθούν οι συνεκφορές **dies quidam, magnum pondus**

Numerus Singularis

Nominativus	dies quidam	magnum pondus
Genetivus	diei cuiusdam	magni ponderis
Dativus	diei cuidam	magno ponderi
Accusativus	diem quendam	magnum pondus
Vocativus	-	magnum pondus
Ablativus	die quodam	magno pondere

Numerus Pluralis

Nominativus	dies quidam	magna pondera
Genetivus	dierum quorundam	magnorum ponderum
Dativus	diebus quibusdam	magnis ponderibus
Accusativus	dies quosdam	magna pondera
Vocativus	-	magna pondera
Ablativus	diebus quibusdam	magnis ponderibus

3) Να γραφούν οι πλάγιες πτώσεις των ουσιαστικών : **legatus, scamnum, focus, paupertas, locuples, pecunia, legatio**

Nominativus							
Genetivus	legati	scamni	foci	paupertatis	locupletis	pecuniae	legationis
Dativus	legati	scamno	foco	paupertati	locupleti	pecuniae	legationi
Accusativus	legatem	scamnum	focum	paupertatem	locupletem	pecuniam	legationem
Vocativus							
Ablativus	legate	scamno	foco	paupertate	locuplete	pecuniã	legatione

Numerus Pluralis

Nominativus							
Genetivus	legatum	scamnorum	focorum	paupertatum	locupletum	pecuniarum	legationum
Dativus	legatibus	scamnis	focis	paupertatibus	locupletibus	pecuniis	legationibus
Accusativus	legates	scamnis	focos	paupertates	locupletes	pecunias	legationes
Vocativus							
Ablativus	legatibus	scamnis	focis	paupertatibus	locupletibus	Pecuniis	legationibus

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

4) Να γίνει χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρηματικών τύπων : *utebatur, posset, venerunt, contempsit, attulissent, solvit, fieri*

Praes.	utitur	possit	veniunt	contemnit	afferant	solvit	fieri
Imp.	utebatur	posset	veniebant	contemnebat	afferent	solvebat	
Fut.	utetur		venient	contemnet	allaturi sint	solvit	factum iri
Perf.	usus est	potuerit	venerunt/ venere	contempsit	attulerint	solvit	factum esse
Plusp.	usus erat	potuisset	venerant	contempserat	attulissent	solverat	
Fut. Ex.	Usus erit		venerint	contempserit		solverit	factum fore

5) Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι :

utaris/-re, potuerunt ή potuere, contemnendi, contemnendo, contemnendum, contemnendo, venite, miraturus, -a, -um, affer, solveretur, dic, narravissent, corruptu

6) Να γραφεί ό, τι ζητείται για τους ακόλουθους ονοματικούς τύπους:

maiora, divitiarum, ea, catilla, pondus, risum, ineptiore, ipsi, aciei, pecuniae

Συντακτικό

1) Να βρείτε μέσα από το κείμενο τις τελικές προτάσεις και να τις αναλύσετε :

- quo facilius divitias contemnere posset:** δευτερεύουσα επιρρηματική τελική πρόταση που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το *utebatur*. Εισάγεται με τον τελικό σύνδεσμο *quo*, διότι ακολουθεί επίρρημα συγκριτικού βαθμού (*facilius*) και εκφέρεται με υποτακτική, καθώς το περιεχόμενό της δηλώνει κάτι το επιθυμητό. Συγκεκριμένα εκφέρεται με υποτακτική παρατατικού (*posset*), διότι εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (*utebatur* = παρατατικός) και αναφέρεται στο παρελθόν. Υπάρχει ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, γιατί ο σκοπός είναι ιδωμένος τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση).

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

2. **ut eo uteretur:** δευτερεύουσα επιρρηματική τελική πρόταση που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού στο περιεχόμενο της χρονικής πρότασης που ακολουθεί με ρήμα το attulissent. Εισάγεται με τον τελικό σύνδεσμο ut, διότι είναι καταφατική και εκφέρεται με υποτακτική, καθώς το περιεχόμενό της δηλώνει κάτι το επιθυμητό. Συγκεκριμένα εκφέρεται με υποτακτική παρατατικού (uteretur), διότι εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (attulissent = υπερσυντέλικος) και αναφέρεται στο παρελθόν. Υπάρχει ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, γιατί ο σκοπός είναι ιδωμένος τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση).
3. **ne dicam:** δευτερεύουσα επιρρηματική τελική πρόταση (παρενθετική) που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το narrate. Εισάγεται με τον τελικό σύνδεσμο ne, διότι είναι αρνητική και εκφέρεται με υποτακτική, καθώς το περιεχόμενό της δηλώνει κάτι το επιθυμητό. Συγκεκριμένα εκφέρεται με υποτακτική ενεστώτα (dicam), γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (narrate) και αναφέρεται στο παρόν. Υπάρχει ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, γιατί ο σκοπός είναι ιδωμένος τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση).

Ε) Επιπρόσθετες ασκήσεις

1) Να μεταφέρετε τους παρακάτω κλιτούς τύπους στον αντίθετο αριθμό :

diebus quibusdam, catillis, paupertates, magna pondera, vultus, risibus, legationum, locuplete

2) Να γράψετε ό,τι ζητείτε για τους ακόλουθους τύπους :

maiorum, assidentium, eos, ponderi, inepta, ministrorum, locuples, aciei, pecuniis

3) Να γράψετε ό,τι ζητείται για τα ακόλουθα ρήματα :

utimini, potest/ poterit, praeberemur/ praebiti essemus, miraris/ re, affers/ offer, solvemus/ solveramus, malitis/ malletis, corrupturus sit/ corrumpito

4) Να συμπληρώσετε τις πτώσεις που λείπουν :

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Γενική ενικού	Αιτιατική ή ενικού	Αφαιρετική ή ενικού	Γενική πληθυντικού	Αιτιατική πληθυντικού	Αφαιρετική πληθυντικού
cuiusdam	quendam	quodam	quorundam	quosdam	quibusdam
ineptae	ineptam	ineptā	ineptarum	ineptas	ineptis
-	-	-	Samnitum	Samnites	Samnitibus
ponderis	pondus	pondere	ponderum	pondera	ponderibus
auri	aurum	auro	aurorum	aura	auris
aciei	aciem	acie	-	acies	-

5) malle :Να κλίνετε την οριστική και την υποτακτική του ενεστώτα

Οριστική Ενεστώτα

malo
mavis
mavult
malumus
mavultis
malunt

Υποτακτική Ενεστώτα

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

6) Να διαγράψετε στις παρακάτω προτάσεις το σκέλος που περιέχει λάθος.

malim	1. facilius : επίθετο επίρρημα συγκριτικού βαθμού
malis	2. quodam: αφαιρετική αρσενικού
malit	3. focum: αιτιατική ενικού του δευτερόκλιτου ουσιαστικού
malimus	4. eis: δοτική πληθυντικού
malitis	5. eo: αφαιρετική ουδετέρου γένους
malint	

6. vultum: αιτιατική ενικού του τεταρτόκλιτου ουσιαστικού

7. solvit: γ' ενικό παρακειμένου

8. dicam : α' ενικό υποτακτικής ενεστώτα

9. me: αιτιατική ενικού

7) Να σημειώσετε X στο σωστό ή το λάθος επιβεβαιώνοντας ή απορρίπτοντας το περιεχόμενο των παρακάτω προτάσεων:

Λ-Λ-Λ-Σ-Λ-Λ-Λ-Σ-Λ-Λ

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

8) Να τρέψετε την ενεργητική σύνταξη των παρακάτω προτάσεων σε παθητική:

Samnitium divitias contempsit (Dentatus)

→Divitiae Samnitium contemptae sunt a Dentato

cum ad eum magnum pondus auri publice missum attulissent (Samnites)

→cum ad eum magnum pondus auri publice missum allatum esset a Samnitibus

vultum risu solvit (Dentatus)

→vultus risu solutus est a Dentato

9) **ut eo uteretur:** να δηλωθεί ο σκοπός με όλους τους δυνατούς τρόπους :

- i. qui eo uteretur
- ii. eo usum
- iii. eo utendi causa/gratia
- iv. ad eo utendum

10) Να τρέψετε τις υπογραμμισμένες προτάσεις που ακολουθούν σε μετοχές που να εκφράζουν το προτερόχρονο:

(Dentatus) Samnitium divitias contempsit et Samnites paupertatem eius mirati sunt

→ (Από τη στιγμή που προκύπτει μία κύρια πρόταση, η επανάληψη του εθνικού Samnites-Samnitium είναι αδόκιμη. Γι' αυτό αντικαθιστούμε τη γενική κτητική Samnitium με την αντωνυμία suis που εκφράζει κτήση και έμμεση αυτοπάθεια) ή

Suis divitiis contemptis Samnites paupertatem Dentati mirati sunt (αντικατάσταση της επαναληπτικής αντωνυμίας με το ουσιαστικό στο οποίο αναφερόταν, άρα δεν δηλώνεται το ποιητικό αίτιο αφού αποτελεί όρο της πρότασης)

(Dentatus) vultum risu solvit et protinus dixit

→ Dentatus vultu risu soluto protinus dixit

11) Ille se in scamno assidentem apud focum et ex ligneo catillo cenantem eis **spectandum** praebuit: να εκφράσετε τον σκοπό με δευτερεύουσα πρόταση.

Ille se eis praebuit ut spectaretur in scamno assidens apud focum et ex ligneo catillo cenans (τελική πρόταση)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ille se eis praebuit qui spectaretur in scamno assidens apud focum et ex ligneo catillo cenans (αναφορικο-τελική πρόταση)

Κείμενο 37 « Η κατάρα των εμφυλίων πολέμων»

A) Ερμηνευτική προσέγγιση

1) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις σωστές ή λανθασμένες με βάση το κείμενο εισαγωγής :

ΣΩΣΤΟ - Η ρωμαϊκή δημοκρατία στις τελευταίες δεκαετίες της γνώρισε μια ατελείωτη αλυσίδα από εμφύλιους πολέμους.

ΛΑΘΟΣ – Ο Οκταβιανός νίκησε τον Αντώνιο και την Κλεοπάτρα στη ναυμαχία του Ακτίου.

ΣΩΣΤΟ - Ο Κικέρωνας μετά την επιστροφή του στη Ρώμη έκανε όλα όσα στόχευαν στην ομόνοια.

ΛΑΘΟΣ – Η έκβαση των εμφυλίων πολέμων είναι τέτοια, ώστε να γίνονται όχι μόνο αυτά που θέλει ο νικητής, αλλά να κάνει ο νικητής και το χατίρι αυτών, με τη βοήθεια των οποίων κερδήθηκε η μάχη.

2) Σύμφωνα με το κείμενο να ελέγξετε αν οι παρακάτω λατινικές προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες :

Σ-Σ-Λ-Λ-Λ-Λ

B) Λεξιλόγιο – ετυμολογία

1) Να αντιστοιχίσετε τα ουσιαστικά της στήλης Α με τη σημασία τους που βρίσκεται στη στήλη Β

A

casus, casus = τυχαίο περιστατικό

urbs, urbis = πόλη

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

concordia, concordiae = ομόνοια

furor, furoris = μανία

victor, victoris = νικητής

exitus, exitus = έκβαση

natura, naturae = φύση

2) Να σημειώσετε αν είναι σωστές οι παρακάτω προτάσεις :

Λ-Σ-Λ-Σ-Σ

3) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ρήμα τη σημασία του :

- pertineo, pertinui, pertentum, pertinere (2) = στοχεύω
- deduco, deduxi, deductum, deducere (3) = οδηγώ
- invade, invasi, invasum, invader (3) = καταλαμβάνω
- sentio, sensi, sensum, sentire(4) = αισθάνομαι

4) Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις του κειμένου της στήλης Α με τις λέξεις της αγγλικής της στήλης Β , βάσει της ετυμολογικής συγγενειάς τους.

A

destiti :desist

pertinerent : content

victores : victim

impotentiores : impotent

necessitate : necessary

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

exitus : exit

natura : natural

5) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ουσιαστικό τη σημασία του :

- victoria, victoriae (θηλ. α΄ κλ.) = νίκη
- concordia, concordiae (θηλ. α΄ κλ.) = ομόνοια
- natura, naturae (θηλ. α΄ κλ.)= φύση
- necessitas, necessitates (θηλ. γ΄ κλ.) = ανάγκη
- dues, dei (αρσ. β΄ κλ.)= θεός
- locus, loci (αρσ. β΄ κλ.) = τόπος
- urbs, urbis (θηλ. γ΄ κλ.) = πόλη
- casus, casus (αρσ. δ΄ κλ.) = τυχαίο περιστατικό
- exitus, exitus (αρσ. δ΄ κλ.) = έκβαση
- res, rei (θηλ. ε΄ κλ.) = πράγμα

Γραμματική

1) Να κλιθούν τα ουσιαστικά necessitas, auxilium

Numerus Singularis

Nominativus	necessitas	auxilium
Genetivus	necessitatis	auxilii/i
Dativus	necessitati	auxilio
Accusativus	necessitatem	auxilium
Vocativus	necessitas	auxilium
Ablativus	necessitate	auxilio

Numerus Pluralis

Nominativus	necessitates	auxilia
Genetivus	necessitatum	auxiliorum

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Dativus	necessitatibus	auxiliis
Accusativus	necessitates	auxilia
Vocativus	necessitates	auxilia
Ablativus	necessitatibus	auxiliis

2) Να κλιθούν οι συνεκφορές **aliqui casus, bellum civile**

Numerus Singularis

Nominativus	aliqui casus	bellum civile
Genetivus	alicuius casus	belli civilis
Dativus	alicui casui	bello civili
Accusativus	aliquem casum	bellum civile
Vocativus	-	bellum civile
Ablativus	aliquo casu	bello civili

Numerus Pluralis

Nominativus	aliqui casus	bella civilia
Genetivus	aliquorum casuum	bellorum civilium
Dativus	aliquibus casibus	bellis civilibus
Accusativus	aliquos casus	bella civilia
Vocativus	-	bella civilia
Ablativus	aliquibus casibus	bellis civilibus

3) Να γραφούν οι πλάγιες πτώσεις των ουσιαστικών **natura, locus, furor, victor, casus, exitus, res**

Numerus Singularis

Nominativus								
Genetivus	naturae	loci	furoris	casus	victoris	casi	exitus	rei
Dativus	naturae	loco	furori	casui	victori	caso	exitui	rei
Accusativus	naturam	locum	furorem	casum	victorem	casum	exitum	rem
Vocativus								
Ablativus	naturā	loco	furore	casu	victore	caso	exitu	re

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Numerus Pluralis

Nominativus								
Genetivus	naturarum	locorum	furorum	casuum	victorum	casi	exituum	rerum
Dativus	naturis	locis	furoribus	casibus	victoribus	casorum	exitibus	rebus
Accusativus	naturas	loca	furores	casus	victores	casis	exitus	res
Vocativus								
Ablativus	naturis	locis	furoribus	casibus	victoribus	casis	exitibus	rebus

4) Να γίνει χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρηματικών τύπων :
subvenerit, veni, destiti, pertinerent, invaserat, cuperent, cogantur

Praes.	subveniat	venio	desisto	pertineant	invadit	cupiant	cogantur
Imp.	subveniret	veniebam	desistebam	pertinerent	invadebat	cuperent	cogerentur
Fut.	subventurus sit	veniam	desistam	pertentura sint	invadet	cupituri sunt	coacti sint
Perf.	subvenerit	veni	destiti	pertinuerint	invasit	cupiverint	coacti essent
Plusp.	subvenisset	veneram	destiteram	pertinuissent	invaserat	cupivissent	
Fut. Ex.		venero	destitero		invaserit		

5) Να γίνει γραμματική αναγνώριση στον τύπο **parta sit** και να κλιθεί η οριστική παρατατικού της άλλης φωνής από την οποία βρίσκεται :

parta sit: γ' ενικό υποτακτική παθητικού παρακειμένου του ρήματος *pario, peperit, partum, pare* (3) = γεννώ

Παρατατικός

peperi
peperisti
peperit
peperimus
peperitis

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

peperunt/pepere

6) Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι των ρημάτων :

deducturam esse, subveniet ,pertentura simus, invade, redditae, cogeret, voletis

7) Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι :

dues/ dive, tantis, nulli rei, civilium, ferociore, talem

Συντακτικό

Να βρεθούν και να χαρακτηριστούν όλες οι συμπερασματικές προτάσεις του κειμένου :

1.ut [...] salvi esse nequeamus: δευτερεύουσα επιρρηματική συμπερασματική πρόταση, που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το deducta est. Εισάγεται με τον συμπερασματικό σύνδεσμο ut. Εκφέρεται με υποτακτική, γιατί το αποτέλεσμα στα λατινικά θεωρείται πάντα μια υποκειμενική κατάσταση. Συγκεκριμένα, με υποτακτική ενεστώτα (nequeamus), γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (deducta est: παρακείμενος με σημασία ενεστώτα) και αναφέρεται στο παρόν - μέλλον. Υπάρχει ιδιόμορφη ακολουθία χρόνων, γιατί το αποτέλεσμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του. Η αντωνυμία eum, που υπάρχει στην προηγούμενη κύρια πρόταση, υποδηλώνει ότι θα ακολουθήσει δευτερεύουσα συμπερασματική πρόταση.

2.ut pugnare cuperent: δευτερεύουσα επιρρηματική συμπερασματική πρόταση, που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το invaserat. Εισάγεται με τον συμπερασματικό σύνδεσμο ut, γιατί είναι καταφατική. Εκφέρεται με υποτακτική, γιατί το αποτέλεσμα στα λατινικά θεωρείται πάντα μια υποκειμενική κατάσταση. Συγκεκριμένα, με υποτακτική παρατατικού (cuperent), γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (invaserat) και αναφέρεται στο παρελθόν. Υπάρχει ιδιόμορφη ακολουθία χρόνων, γιατί το αποτέλεσμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

(συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του. Η αντωνυμία tantus, που προηγείται στην κύρια πρόταση, υποδηλώνει ότι θα ακολουθήσει δευτερεύουσα συμπερασματική πρόταση.

3.ut [...] necessitate esse cogantur: δευτερεύουσα επιρρηματική συμπερασματική πρόταση, που λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το reddi. Εισάγεται με τον συμπερασματικό σύνδεσμο ut, γιατί είναι καταφατική. Εκφέρεται με υποτακτική, γιατί το αποτέλεσμα στα λατινικά θεωρείται πάντα μια υποκειμενική κατάσταση. Συγκεκριμένα, με υποτακτική ενεστώτα (cogantur), γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (reddi) και αναφέρεται στο παρόν -μέλλον. Υπάρχει ιδιόμορφη ακολουθία χρόνων, γιατί το αποτέλεσμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του. Οι συγκριτικοί βαθμοί ferocius/improbitius, που προηγούνται στην κύρια πρόταση, έχουν επιτακτική σημασία και υποδηλώνουν ότι θα ακολουθήσει δευτερεύουσα συμπερασματική πρόταση.

Ε) Επιπρόσθετες ασκήσεις

1) Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται:

deductum iri, subvenissemus, desistent, fac, pertentura sint, invadens, invadens, invadens, reddes, coactum, faciendus, -a, -um, pepererimus

2) Να γραφούν οι τύποι που ζητούνται:

ea loca, rei, quibus deis/diis/dis, casuum aliquorum, furorem, nullius rei, bella civilia, ferociore, talia, necessitati

3) Να κλιθεί το επίθετο ferox στα τρία γένη και στους δύο αριθμούς :

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	ferox	feroces
ΓΕΝΙΚΗ	ferocis	ferocium
ΔΟΤΙΚΗ	feroci	ferocibus

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	ferocem	feroces
ΚΛΗΤΙΚΗ	ferox	feroces
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	feroci	ferocibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	ferox	feroces
ΓΕΝΙΚΗ	ferocis	ferocium
ΔΟΤΙΚΗ	feroci	ferocibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	ferocrm	feroces
ΚΛΗΤΙΚΗ	ferox	feroces
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	feroci	ferocibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΥΔΕΤΕΡΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΥΔΕΤΕΡΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	ferox	ferocia
ΓΕΝΙΚΗ	ferocis	ferocium
ΔΟΤΙΚΗ	feroci	ferocibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	ferox	ferocia
ΚΛΗΤΙΚΗ	ferox	ferocia
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	feroci	ferocibus

4) *miserius, ferociore, impotentiores*: Να δοθούν οι τρεις βαθμοί των παραπάνω επιθέτων διατηρώντας το γένος, την πτώση και τον αριθμό) και στη συνέχεια να σχηματίσετε τα επιρρήματα και τα παραθετικά τους.

miserius

Επίθετο: *miserum, miserius, miserrimum*

Επίρρημα: *misere, miserius, miserrime*

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ferociores

Επίθετο: feroces, ferociores, ferocissimos

Επίρρημα: ferociter, ferocius, ferocissime

impotentiores

Επίθετο: impotentes, impotentiores, impotentissimos

Επίρρημα: impotenter, impotentius, impotentissime

5)quam victoria: Να δηλωθεί με ισοδύναμο τρόπο ο β' όρος σύγκρισης.

victoriā (αφαιρετική συγκριτική)

6) omnia, ad concordiam, nihil (το πρώτο), bello, misera, ferociores, natura, bellorum: Να αναγνωριστούν συντακτικά οι παραπάνω λέξεις του κειμένου.

omnia: αντικείμενο στα απαρέμφατα sentire/dicere/facere

ad concordiam: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού στο ρήμα pertinere

nihil (το πρώτο): υποκείμενο στο απαρέμφατο esse (ετεροπροσωπία) /α' όρος σύγκρισης

bello: αφαιρετική συγκριτική (β' όρος σύγκρισης) από τον συγκριτικό βαθμό miserius

misera: κατηγορούμενο στο υποκείμενο του ρήματος, omnia

ferociores: κατηγορούμενο στο αντικείμενο του ρήματος, victores.

natura: αφαιρετική (οργανική) του τρόπου στο ρήμα non sint

bellorum: γενική υποκειμενική στο exitus

7) Να δικαιολογηθεί η υποτακτική έγκλιση στις αναφορικές προτάσεις του κειμένου.

quae ad concordiam pertinere: εκφέρεται με (δυνητική) υποτακτική, γιατί δηλώνει κάτι δυνατό ή ενδεχόμενο να συμβεί.

quae velit victor: εκφέρεται με υποτακτική, λόγω έλξης από το fiant της προηγούμενης δευτερεύουσας συμπαρασυστακτικής πρότασης.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

quorum auxilio victoria parta sit: εκφέρεται με υποτακτική, λόγω έλξης από το obsequatur της προηγούμενης δευτερεύουσας συμπερασματικής πρότασης.

8) Να τρέψετε τη συμπερασματική πρόταση, ώστε να δηλώνει το αποτέλεσμα ως ολοκληρωμένη πράξη στο παρελθόν.

Sed tantus furor omnes invaserat, ut pugnare cuperent.

→ Sed tantus furor omnes invaserat, ut pugnare cupiverint.

9) Να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική στην παρακάτω πρόταση :

ea victores ferociores impotentioresque reddit.

→ victores ferociores impotentioresque eā redduntur.

10) Να τρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική θέτοντας το ρήμα στην παθητική περιφραστική συζυγία :

Sed tantus furor omnes invaserat.

→ sed omnes invadendi fuerant tanto furori.

Κείμενο 38 « Η μοίρα της Καικιλίας»

A) Ερμηνευτική προσέγγιση

1) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις σωστές ή λανθασμένες με βάση το κείμενο εισαγωγής :

ΣΩΣΤΟ – Οι Ρωμαίοι πρόσεχαν ακόμα και σημάδια που εμφανίζονταν απροσδόκητα, όπως τυχαία γεγονότα και κουβέντες.

ΛΑΘΟΣ – Η Καικιλία ήθελε να ζητήσει οiwνό για τη κόρη της αδερφής της, η οποία βρισκόταν σε ηλικία γάμου.

ΣΩΣΤΟ – Η Καικιλία με την ανιψιά της κάθονταν σε ένα ιερό και περίμεναν μέχρι να εμφανιστεί κάποια φωνή που να ανταποκρίνονταν στον σκοπό τους.

ΛΑΘΟΣ - Η κοπέλα κουράστηκε από τη πολλή ορθοστασία και ζήτησε από τη θεία της να της παραχωρήσει λίγο τη θέση της.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ΣΩΣΤΟ - Η ίδια η πραγματικότητα επιβεβαιώθηκε μέσα από τα λόγια της Καικιλίας, τα οποία λειτούργησαν σαν οiwνός για την ανηψιά της.

2) Σύμφωνα με το κείμενο να ελέγξετε αν οι παρακάτω λατινικές προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες :

Λ-Σ-Σ-Σ

B) Λεξιλόγιο – ετυμολογία

1) Να αντιστοιχίσετε τα ουσιαστικά της στήλης Α με τη σημασία τους που βρίσκεται στη στήλη Β

A

uxor = σύζυγος

omen = οiwνός

soror = αδερφή

sacellum = μικρό ιερό, τέμενος

vox = φωνή

puella = κοπέλα

mora = καθυστέρηση

matertera = θεία

2) Να σημειώσετε αν είναι σωστές οι παρακάτω προτάσεις :

Λ-Λ-Σ-Λ-Λ-Σ-Σ

3) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ρήμα τη σημασία του :

- sto, steti, statum, stare (1)= στέκομαι
- persedeo, persedi, persessum, persedere (2)= κάθομαι

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- educo, deduxi, deductum, deducere (3)= οδηγώ
- desisto, destiti, -, desistere (3)= σταματώ
- invado, invasi, invasum, invadere (3)= εισβάλλω
- reddo, reddidi, redditum, reddere (3)= επιστρέφω
- cogō, coegi, coactum, cogere (3)= συγκαλώ

4) Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις του κειμένου της στήλης Α με τις ομόρριζές τους από άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες της στήλης Β.

A

soror :sister

libenter :lover

proposito : proposition

expectabat : expect

vox : voice

confirmavit : firm

postea : postscript

Γραμματική

1) Να κλιθούν τα ουσιαστικά **nox, congruens** :

Numerus Singularis

Nominativus	nox	congruens
Genetivus	noctis	congruentis
Dativus	nocti	congruenti

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Accusativus	noctem	congruentem
Vocativus	nox	congruens
Ablativus	nocte/u	congruenti

Numerus Pluralis

Nominativus	noctes	congruentes
Genetivus	noctium	congruentium
Dativus	noctibus	congruentibus
Accusativus	noctes/is	congruentes/is
Vocativus	noctes	congruentes
Ablativus	noctibus	concruentibus

2) Να κλιθούν οι συνεκφορές **mos priscus, omnen nuptial** :

Numerus Singularis

Nominativus	mos priscus	omnem nuptail
Genetivus	moris prisci	ominis nuptialis
Dativus	mori prisco	omini nuptiali
Accusativus	morem priscum	omen niptiale
Vocativus	mos prisce	omen nuptiale
Ablativus	more prisco	omine nuptiali

Numerus Pluralis

Nominativus	mores prisci	omnia nuptialia
Genetivus	morum priscorum	ominum nuptialium
Dativus	moribus priscis	ominibus nuptialibus
Accusativus	mores priscos	omnia nuptialia
Vocativus	mores prisci	omnia nuptialia
Ablativus	moribus priscim	omnibus nuptialibus

3) Να γραφούν οι πλάγιες πτώσεις των ουσιαστικών **filia, mora, dictum, sacellum, uxor, mos, res** :

Numerus Singularis

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Genetivus	filiae	morae	dicti	sacelli	Uxoris	moris	rei
Dativus	filiae	morae	dicto	sacello	Uxori	mori	rei
Accusativus	filiam	maram	dictum	sacellum	Uxorem	morem	rem
Ablativus	filiā	morā	dicto	sacello	Uxore	more	re

Numerus Pluralis

Genetivus	filiarum	morarum	dictorum	sacellorum	Uxorum	morum	rerum
Dativus	filiis/ filiabus	moris	dictis	sacellis	uxoribus	moribus	rebus
Accusativus	filias	moras	dicta	sacella	Uxores	mores	res
Ablativus	filiis/ filiabus	moris	dictis	sacellis	uxoribus	moribus	rebus

4) Να γίνει χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρηματικών τύπων : **petit, audiretur, cederet, dixit, confirmavit, duxit, vixit** :

Praes.	petit	audiatur	cedat	dicit	confirmat	ducit	vivit
Imp.	petebat	audiretur	cederet	dicebat	confirmabat	ducebat	vivebat
Fut.	petet		cessura sit	dicet	confirmabit	ducet	vivet
Perf.	peti(v)it	audita sit	cesserit	dixit	confirmavit	duxit	vixit
Plusp.	peti(v)erat	audita esset	cessisset	dixerat	confirmaverat	duxerat	vixerat
Fut. Ex.	peti(v)erit			dixerit	confirmaverit	duxerit	vixerit

5) Να γίνει αναγνώριση του τύπου **mortua est** και να κλιθεί ο μέλλοντας της ίδιας φωνής που βρίσκεται, καθώς και ο υπερσυντέλικος της φωνής που είναι.

mortua est : γ' ενικό οριστική παρακειμένου του ρήματος morior, mortuus sum, mori (αποθετικό,3) = πεθαίνω

Μέλλοντας

moriar
morieris/ moriere

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

moriatur
moriemur
moriemini
morientur

Υπερσυντέλικος

mortuus-a-um eram
mortuus-a-aum eras
<u>mortuus-a-um erat</u> mortui-ae-a eramus
mortui-ae-a eratis
mortui-ae-a ernat

6) Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι των ρημάτων :

petiti essetis, persede, stanto, cedas/ cessurus sis, diceremus, viventur

Συντακτικό

1) Να βρείτε μέσα στο κείμενο τις χρονικές προτάσεις και να τις αναλύσετε :

1. Caecilia, uxor Metelli, dum more prisco omen nuptiale petit filiae

sororis: δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το fecit. Εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο dum και εκφέρεται με οριστική (petit: ιστορικός ενεστώτας), διότι η πράξη ενδιαφέρει μόνο από καθαρά χρονική άποψη. Πιο συγκεκριμένα, εκφράζει, σε σχέση με την πρόταση την οποία προσδιορίζει, το σύγχρονο στο παρελθόν και μάλιστα τη συνεχιζόμενη πράξη, στη διάρκεια της οποίας συμβαίνει η πράξη της κύριας πρότασης. (Έχουμε λατινισμό, αφού γίνεται χρήση της σύνταξης dum + οριστική ενεστώτα, που στα νέα ελληνικά μεταφράζεται με οριστική χρόνου παρατατικού). Η φράση Caecilia, uxor Metelli ανήκει, κατά πρόταξη, στη χρονική πρόταση.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

2.dum aliqua vox congruens proposito audiretur: δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το *expectabat*. Εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο *dum* και εκφέρεται με υποτακτική χρόνου παρατατικού (*audiretur*), διότι η πράξη δεν ενδιαφέρει μόνο από χρονική άποψη, αλλά περιγράφεται και ως προσδοκία ή επιδίωξη. Σε σχέση με την πρόταση που προσδιορίζει, δηλαδή την κύρια, δηλώνει το υστερόχρονο στο παρελθόν.

3.dum vixit: δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο περιεχόμενο της δευτερεύουσας αναφορικής με ρήμα το *amavit*. Εισάγεται με τον χρονικό σύνδεσμο *dum* και εκφέρεται με οριστική (*vixit*: οριστική παρακειμένου), διότι ενδιαφέρει μόνο από χρονική άποψη. Σε σχέση με την πρόταση που προσδιορίζει (την αναφορική δευτερεύουσα) εκφράζει το σύγχρονο στο παρελθόν και μάλιστα την παράλληλη διάρκεια.

Επιπρόσθετες ασκήσεις

1) Να γράψετε δίπλα σε κάθε ελληνική λέξη της στήλης Α τον αριθμό της λατινικής λέξης της στήλης Β με την οποία σχετίζεται ετυμολογικά.

A

ρεπουμπλικάνος (3)

βροτός (7)

ίσταμαι (2)

ους (αυτί) (6)

μητέρα (4)

έδρα (5)

νύχτα (1)

2) Να γράψετε δίπλα σε κάθε λέξη της στήλης Α τον αριθμό της λέξης της στήλης Β με την οποία σχετίζεται ετυμολογικά

A

prisco (3)

proposito (1)

sede (2)

mortua (5)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

matrimonium (4)

3) Να γραφεί ό,τι ζητείται για τους ακόλουθους ονοματικούς τύπους:

moris,omni,priscam, filiis & filiabus,longiore, (a) nobis,sedum, ipsos, rebus, matrimonii/-i

4)Να γραφεί ό,τι ζητείται για τους ακόλουθους ρηματικούς τύπους:

peti(vi)sti,fieretis, persedit,expectem, auditu,dicendus, -a, -um, cesserint, confirmavisse,vixisset,ducuntur

5)Να κλιθεί η αντωνυμία **aliqui, aliqua, aliquod** στα τρία γένη και στους δύο αριθμούς :

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	aliqui	aliqui
ΓΕΝΙΚΗ	alicuius	aliquorum
ΔΟΤΙΚΗ	alicui	aliquibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	aliquem	aliquos
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	-
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	aliquo	aliquibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	aliqua	aliquae
ΓΕΝΙΚΗ	alicuius	aliquarum
ΔΟΤΙΚΗ	alicui	aliquibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	aliquam	aliquas

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ΚΛΗΤΙΚΗ	-	-
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	aliquā	aliquibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΔΕΤΕΡΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΥΔΕΤΕΡΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	aliquod	aliqua
ΓΕΝΙΚΗ	alicuius	aliquorum
ΔΟΤΙΚΗ	alicui	aiquibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	aliquod	aliqua
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	-
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	aliquo	aliquibus

6) Να κλιθεί η συνεκφορά *mea sedes* :

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	mea sedes	meae sedes
ΓΕΝΙΚΗ	meae sedis	meorum sedum
ΔΟΤΙΚΗ	mea sedi	meis sedibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	meam sedem	meas sedes
ΚΛΗΤΙΚΗ	mea sedes	
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	meā sede	mei sedibus

7) Να γραφούν τα παραθετικά του επιθέτου *multum* και να κλιθεί ο συγκριτικός βαθμός του επιθέτου και στα τρία γένη.

multum plus plurimum

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	-	plures
ΓΕΝΙΚΗ	-	plurium
ΔΟΤΙΚΗ	-	pluribus

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	-	plures
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	plures
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	-	pluribus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	-	plures
ΓΕΝΙΚΗ	-	plurium
ΔΟΤΙΚΗ	-	pluribus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	-	plures
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	plures
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	-	pluribus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΥΔΕΤΕΡΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΥΔΕΤΕΡΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	-	plur(i)a
ΓΕΝΙΚΗ	pluris	plurium
ΔΟΤΙΚΗ	-	pluribus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	plus	plur(i)a
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	plur(i)a
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	-	pluribus

8) Να τρέψετε τη χρονική πρόταση ώστε να δηλώνει μια συνεχιζόμενη πράξη στη διάρκεια της οποίας συμβαίνει η πράξη της προσδιοριζόμενης.

Nam mortua est Caecilia, quam Metellus, dum vixit, multum amavit ;
 Nam mortua est Caecilia, quam Metellus, dum vivit, multum amavit;

9) Να αντικαταστήσετε τον τρόπο εισαγωγής της χρονικής πρότασης εισάγοντάς τη με τον ιστορικό – διηγηματικό cum.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Caicilia, uxor Metelli, **dum more prisco omen nuptial petit filiae sororis**, ipsa fecit omen.

Caicilia, uxor Metelli, cum more prisco omen nuptiale petered filiae sororis, ipsa fecit omen.

10) Να αντικαταστήσετε τον προσδιορισμό του χρόνου, ώστε να δηλώνει το υστερόχρονο.

Nam in sacello quodam **nocte** com sororis filia persedebat.

Nam in sacello post quondam noctem cum sororis filiã persedebat.

Κείμενο 39 «Ένα πρότυπο ιδανικού ανθρώπου»

A) Ερμηνευτική προσέγγιση

Ασκήσεις:

1) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις σωστές ή λανθασμένες με βάση το κείμενο εισαγωγής :

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ΣΩΣΤΟ - Ο στωικός « σοφός» αντιμετωπίζει με τη δύναμη της γνώσης τις συμφορές της ζωής.

ΛΑΘΟΣ - Πολλοί Ρωμαίοι, εκπρόσωποι της ανώτερης τάξης, ακολουθώντας τις επιταγές του στωικισμού έβλεπαν ως κύριο τρόπο καταξίωσης της ύπαρξής τους την πολιτική και στρατιωτική δραστηριότητα.

ΣΩΣΤΟ - Μετά την πολιτειακή αλλαγή, ήρθαν στο προσκήνιο οι εγγενείς αδυναμίες της στωικής φιλοσοφίας.

ΛΑΘΟΣ - Τα σπουδαία αγάλματα του Φειδία δεν είναι κατασκευασμένα μόνο από ελεφαντόδοντο, αλλά και από μπρούντζο.

ΛΑΘΟΣ - Η αρετή του στωικού σοφού εκδηλώνεται σε οποιαδήποτε περίπτωση και αν του προκύψει.

2) Σύμφωνα με το κείμενο να ελέγξετε αν οι παρακάτω λατινικές προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες :

A- A- A- Σ-A

B) Λεξιλόγιο – ετυμολογία

1) Να αντιστοιχίσετε τα ουσιαστικά της στήλης A με τη σημασία τους που βρίσκεται στη στήλη B :

A

paupertas, paupertatis = φτώχεια

simulacrum, simulacra = άγαλμα

sapiens, sapientis = σοφός

virtus, virtutis = ανδρεία

divitiae, divitiarum = πλούτη

exilium, exilii = εξορία

imperator, imperatoris = στρατηγός

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

patria, patriae = πατρίδα

2) Να σημειώσετε αν είναι σωστές οι παρακάτω προτάσεις :

Σ- Σ-Λ-Λ-Λ

3) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ουσιαστικό τη σημασία του :

- divitiae, divitiarum (θηλ. α' κλ.) : → πλούτη
- simulacrum, simulacra (ουδ. β' κλ.) : → άγαλμα
- ebur, eboris (ουδ. γ' κλ.) : → ελεφαντόδοντο
- miles, militis (αρσ. γ' κλ.): → στρατιώτης

4) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ρήμα τη σημασία του :

- puto, putavi, putatum, putare (1) = νομίζω
- explico, explicavi, explicatum, explicare (1) = εκφράζω
- prohibeo, peohibui, prohibitum, prohibere (2) = εμποδίζω
- licet, licuit (licitum est), licere (απρόσ.) (3) = επιτρέπεται, είναι δυνατό
- avertō, averti, aversum, avertere (3) = βγάζω κάποιον από τον δρόμο του
- premo, pressi, pressum, premere (3) = καταβάλλω
- ago, egi, actum, agere (3) = οδηγώ
- scio, sci(v)i, scitum, scire (4) = γνωρίζω

5) Να αντιστοιχίσετε τα ουσιαστικά της στήλης Α με τη σημασία τους που βρίσκεται στη στήλη Β :

A

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

debilis : debility

modo : modulator

optime : optimize

poterit : potential

memorable : memory

avertunt : version

mails : malevolent

Γραμματική

1) Να κλιθούν τα ουσιαστικά sapiens, dolor

Numerus Singularis

Nominativus	sapiens	dolor
Genetivus	sapientis	doloris
Dativus	sapienti	dolori
Accusativus	sapientem	dolorem
Vocativus	sapiens	dolor
Ablativus	sapiente	dolore

Numerus Pluralis

Nominativus	sapientes	dolores
Genetivus	sapientium	dolorum
Dativus	sapientibus	doloribus
Accusativus	sapientes/is	dolores
Vocativus	sapientes	dolores
Ablativus	sapientibus	doloribus

2) Να κλιθούν οι συνεκφορές ea res, vilior materia :

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Numerus Singularis

Nominativus	ea res	vilior materia
Genetivus	eius rei	vilioris materiae
Dativus	ei rei	viliori materiae
Accusativus	eam rem	viliorem materiam
Vocativus		vilior materia
Ablativus	eã re	viliore materiã

Numerus Pluralis

Nominativus	eae res	
Genetivus	earum rerum	
Dativus	eis/iis/is rebus	
Accusativus	eas res	
Vocativus		
Ablativus	eis/iis/is rebus	

3) Να γραφούν οι πλάγιες πτώσεις των ουσιαστικών **praecipis, ebur, Phidias, aes, marmor, tale, virtus**

Numerus Singularis

Nominativus							
Genetivus	praecipitis	eboris	Phidiae	aeris	marmoris	talis	virtutis
Dativus	praecipiti	ebori	Phidiae	aeri	marmoris	tali	virtuti
Accusativus	praecipitem	ebur	Phidian	aes	marmor	tale	virtutem
Vocativus							
Ablativus	praecipiti	ebore	Phidiã	aere	marmore	tali	virtute

Numerus Pluralis

Nominativus							
Genetivus	praecipitium	eborum		aerum	marmorum	talia	virtutum (-ium)
Dativus	praecipitibus	eboribus		aeribus	marmoribus	talium	virtutibus
Accusativus	praecipites/is	ebora		aera	marmora	talibus	virtutes(-is)
Vocativus							

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Ablativus	praecipitibus	eboribus		aeribus	marmoribus	tallibus	virtute

4) Να γίνει χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρηματικών τύπων : **prohibet, avertunt, agunt, putas, premi, utitur, sciebat**

Praes.	prohibet	avertunt	agunt	putas	premi	utitur	scit
Imp.	prohibebat	avertebant	agebant	putabas		utebatur	sciebat
Fut.	prohibebit	avertent	agent	putabis	presum iri	utetur	sciet
Perf.	prohibuit	avertent/ere	egerunt/ere	putavisti	pressum esse	usus est	sci(v)it
Plusp.	prohibuerat	avertent	egerant	putaveras		usus erat	svi(v)erat
Fut. Ex.	prohibuerit	avertent	egerint	putaveris	pressum fore	usus erit	sci(v)erit

5) Να γίνει αναγνώριση του τύπου **fecisset** και να κλιθεί ο μέλλοντας της ίδιας φωνής που βρίσκεται :

fecisset : γ' ενικό υποτακτικής ενεργητικού υπερσυντέλικου του ρήματος **facio, feci, factum, facere** (3) = κάνω

Μέλλοντας

faciam
facies
faciet
faciemus
facietis
facient

6) Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι των ρημάτων :

- avertunt : β' εν. προστ. ενεργ. μελλ. → avertito

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- putas : γ' εν. οριστ. ενεργ. μελλ. → putabit
- utitur : α' πληθ. υποτ. ενεστ. → utamur
- faciebat : γ' πληθ. οριστ. μελλ. → fient
- fieri : απαρ. ενεργ. μελλ. → facturum esse
- poterit : α' εν. υποτ. παρατ. → possem
- acciperit : β' εν. προστ. παθητ. μελλ. → accipitor

Συντακτικό

Ασκήσεις :

1) Να βρείτε μέσα στο κείμενο τις υποθετικές προτάσεις και να τις αναλύσετε :

1. Si marmor illi obtulisses: δευτερ. υποθετική πρόταση. Εισάγεται με το υποθετικό σύνδεσμο *si* και εκφέρεται με υποτακτική, γιατί είναι η μία από τις δύο υποθέσεις του συνθέτου υποθετικού λόγου, που με απόδοση την πρόταση «fecisset tale» δηλώνει το β' είδος (αντίθετο προς την πραγματικότητα -παρελθόν). Υπόθ: *si obtulisses*. Απόδ: *fecisset*.

2. Si viliores materiam: δευτερ. υποθετική ελλειπτική πρόταση. Εισάγεται με τον υποθετικό σύνδεσμο *si* και εκφέρεται με υποτακτική *obtulisses*

3. si licebit: δευτερ. υποθετική ελλειπτική πρόταση. Εισάγεται με τον υποθετικό σύνδεσμο *si* και εκφέρεται με οριστική μέλλοντα, γιατί σχηματίζει υποθετικό λόγο με απόδοση την πρόταση «Eodem modo sapiens virtutem in divitiis explicabit», Υπόθ: *si act bit*. Απόδ: *explicabit* (α είδος, ανοιχτή υπόθεση για το μέλλον)

4. si minus: δευτερ. υπρθετική ελλειπτική πρόταση = *si non licebit ei in divitiis virtutem explicare*. Εισάγεται με τον υποθετικό σύνδεσμο *si* και εκφέρεται με οριστική μέλλοντα, γιατί σχηματίζει υποθετικό λόγο με απόδοση την πρόταση *in paupertatem* (*explicabit*): Υποθ.: *si non licebit*. Απόδ.: *explicabit*

4. si poterit: δευτερ. υποθετική ελλειπτική πρόταση. Εισάγεται με τον υποθετικό σύνδεσμο *si* και εκφέρεται με οριστική μέλλοντα, γιατί σχηματίζει υποθετικό λόγο με απόδοση την πρόταση *in patria* Υποθ.: *si poterit*. Απόδ.: *explicabit* (ενν.), (α είδος, ανοιχτή υπόθεση για το μέλλον).

5. si minus: δευτερ. υποθετική ελλειπτική πρόταση = *si non poterit explicare virtutem in patria*. Εισάγεται με τον υποθετικό σύνδεσμο *si* και εκφέρεται με οριστική

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

μέλλοντα, γιατί σχηματίζει υποθετικό λόγο με απόδοση την πρόταση in exilio. Υποθ.: si non poterit. Απόδ.: explicabit (α είδος, ανοιχτή υπόθεση για το μέλλον).

6. si minus: δευτερ. υποθετική ελλειπτική πρόταση = si non poterit explicare virtutem integer. Εισάγεται με τον υποθετικό σύνδεσμο si και εκφέρεται με οριστική μέλλοντα, γιατί σχηματίζει υποθετικό λόγο με απόδοση την πρόταση debilis. Υποθ.: si non poterit. Απόδ.: explicabit (ενν.), (α' είδος. ανοιχτή υπόθεση για το μέλλον).

Ε) Επιπρόσθετες ασκήσεις

1) Να μεταφέρετε τους παρακάτω κλιτούς τύπους στον αντίθετο αριθμό :

sapientes, praecipetem, simulacrum, marmora, viliores, milites, integri

2) Να γράψετε ό,τι ζητείται για τους ακόλουθους τύπους :

imperitis, Phidian, illius materiae, paupertas, debilium, aliquo

3) Να γράψετε ό,τι ζητείται για τα ακόλουθα ρήματα :

prohibendo, age, usus sis, liceat, potes, acceptum iri

4) Να κλιθεί το επίθετο imperitus στα τρία γένη και στους δύο αριθμούς :

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	imperitus	imperiti
ΓΕΝΙΚΗ	imperiti	imperitorum
ΔΟΤΙΚΗ	imperito	imperitis
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	imperitum	imperitos
ΚΛΗΤΙΚΗ	imperite	imperiti
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	imperito	imperitis
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΟ

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	imperita	imperitae
ΓΕΝΙΚΗ	imperitae	imperitarum
ΔΟΤΙΚΗ	imperitae	imperitis
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	imperitam	imperitas
ΚΛΗΤΙΚΗ	imperita	imperitae
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	imperitā	imperitis
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΔΕΤΕΡΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΥΔΕΤΕΡΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	imperitum	imperita
ΓΕΝΙΚΗ	imperiti	imperitorum
ΔΟΤΙΚΗ	imperito	imperitis
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	imperitum	imperita
ΚΛΗΤΙΚΗ	imperitum	imperita
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	imperito	imperitis

5) Να κλιθεί η συνεκφορά **is modus** :

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	is modus	ei/ii/I modi
ΓΕΝΙΚΗ	eius modi	eorum modorum
ΔΟΤΙΚΗ	ei modo	eis/iis/is modis
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	eum modum	eos modos
ΚΛΗΤΙΚΗ		
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	eo modo	eis/iis/is modis

6) Να τραπεί η ενεργητική σύνταξη σε παθητική :

Sapientem nec paupertas nec dolor prohibet.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Sapiens nec paupertate nec dolore prohibetur.

7) Να αναγνωρίσετε τους παρακάτω υποθετικούς λόγους:

1. Si habet Asia suspicionem quandam luxuriae, Murenam laudare debemus. Υπόθεση: Si habet (si + οριστική ενεστώτα), Απόδοση: debemus (οριστική ενεστώτα): 1ο είδος, ανοιχτή υπόθεση στο παρόν.
2. Quae iacerent in tenebris omnia, nisi litterarum lumen accederet. Υπόθεση: nisi accederet (nisi + υποτακτική παρατατικού), Απόδοση: iacerent (υποτακτική παρατατικού): 2ο είδος, υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα στο παρόν.
3. Multi [...], si in hunc animadvertissem, crudeliter et regie id factum esse dicerent. Υπόθεση: si animadvertissem (si + υποτακτική υπερσυντελικού), Απόδοση: dicerent (υποτακτική παρατατικού): 2ο είδος, υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα. Η υπόθεση αναφέρεται στο παρελθόν, ενώ η απόδοση στο παρόν.
4. Ergo ego nisi reperissem, Roma non oppugnaretur. Υπόθεση: nisi reperissem (nisi + υποτακτική υπερσυντελικού), Απόδοση: oppugnaretur (υποτακτική παρατατικού): 2ο είδος, υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα. Η υπόθεση αναφέρεται στο παρελθόν, ενώ η απόδοση στο παρόν.
5. Nisi filium haberem, libera in liberā patriā mortua essem. Υπόθεση: nisi haberem (nisi + υποτακτική παρατατικού), Απόδοση: essem* (υποτακτική παρατατικού): 2ο είδος, υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα στο παρόν.
*Στη συγκεκριμένη πρόταση ρήμα είναι το essem, το οποίο δεν αποτελεί σε συνδυασμό με το mortua περιφραστικό τύπο του morior.
6. At contra hos, si pergis, aut immatura mors aut longa servitus manet. Υπόθεση: si pergis (si + οριστική ενεστώτα), Απόδοση: manet (οριστική ενεστώτα): 1ο είδος, ανοιχτή υπόθεση στο παρόν.
7. Quodsi forte ceciderunt, tum intellegitur. Υπόθεση: Quodsi ceciderunt (si + οριστική παρακειμένου), Απόδοση: intellegitur (οριστική ενεστώτα): 1ο είδος, ανοιχτή υπόθεση. (ισοδυναμεί με την αόριστη επανάληψη στο παρόν ή το μέλλον της ελληνικής).

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

8. Si quid durius ei videbatur, a cervā sese monitum esse praedicabat. Υπόθεση: Si videbatur (si + οριστική παρατατικού) Απόδοση: praedicabat (οριστική παρατατικού): Ιο είδος, ανοιχτή υπόθεση στο παρελθόν (ισοδυναμεί με την αόριστη επανάληψη στο παρελθόν της ελληνικής).

8) Να τροποποιήσετε τους παρακάτω υποθετικούς λόγους έτσι, ώστε να εκφράζουν :

Α) υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα για το παρόν και το παρελθόν.

1. Si habet Asia suspicionem quandam luxuriae, Murenam laudare debemus. Si haberet Asia suspicionem quandam luxuriae, Murenam laudare deberemus. Si habuisset Asia suspicionem quandam luxuriae, Murenam laudare debuissimus.
2. Quodsi forte ceciderunt, tum intellegitur. Quodsi forte caderent, tum intellegeretur. Quodsi forte cecidissent, tum intellectum esset.
3. Si quid durius ei videbatur, a cervā sese monitum esse praedicabat. Si quid durius ei videretur, a cervā sese monitum esse praedicaret. Si quid durius ei visum esset, a cervā sese monitum esse praedicavisset.

9) Να τροποποιήσετε τους παρακάτω υποθετικούς λόγους έτσι, ώστε να εκφράζουν ανοιχτή υπόθεση στο μέλλον:

1. Quae iacerent in tenebris omnia, nisi litterarum lumen accederet. Quae iacebunt in tenebris omnia, nisi litterarum lumen accedet.
2. Multi [...], si in hunc animadvertissem, crudeliter et regie id factum esse dicerent. Multi [...], si in hunc animadvertam, crudeliter et regie id factum esse dicent.

10) Να τροποποιήσετε τους παρακάτω υποθετικούς λόγους έτσι, ώστε να εκφράζουν υπόθεση δυνατή ή πιθανή:

1. Ergo ego nisi peperissem, Roma non oppugnaretur. Ergo ego nisi pariam, Roma non oppugnetur.
2. Quodsi forte ceciderunt, tum intellegitur. Quodsi forte cadant, tum intellegatur.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Κείμενο 40 « Ακλόνητη αποφασιστικότητα μπροστά στις απειλές του δικτάτορα»

A) Ερμηνευτική προσέγγιση

1) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις σωστές ή λανθασμένες με βάση το κείμενο εισαγωγής :

ΛΑΘΟΣ - Ο Σύλλας κυβέρνησε τη Ρώμη ως δικτάτορας από το 82-79.

ΛΑΘΟΣ – Η Σύγκλητος υποστήριζε τον Σύλλα, μάλιστα του απένειμε και το αξίωμα του Δικτάτορα.

ΣΩΣΤΟ – Πολλοί χρησιμοποίησαν τη μέθοδο των προγραφών, προκειμένου να πετύχουν την απομόνωση και την εξόντωση των πολιτικών τους αντιπάλων.

ΣΩΣΤΟ – Ο Σκαιόλας υποστήριζε το Γάιο Μάριο και ο Σύλλας ήθελε να τον έχει με το μέρος του, απειλώντας τον για να αποσπάσει τη συκατάθεσή του κατά τη συνεδρίαση της Συγκλήτου.

ΛΑΘΟΣ – ο Σκαιόλας παρά τη μεγάλη του ηλικία πρόβαλε σθεναρή αντίσταση στον Σύλλα.

2) Σύμφωνα με το κείμενο να ελέγξετε αν οι παρακάτω λατινικές προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες :

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Λ- Λ -Σ -Σ- -Σ

B) Λεξιλόγιο – ετυμολογία

1) Να αντιστοιχίσετε τα ουσιαστικά της στήλης Α με τη σημασία τους που βρίσκεται στη στήλη Β :

A

urbs, urbis = πόλη

hostis, hostis = εχθρός

voluntas, voluntatis = θέληση

augur, auguris = οιονοσκόπος

sententia, sententiae = άποψη

agmen, agminis = άγημα

mors, mortis = θάνατος

2) Να σημειώσετε αν είναι σωστές οι παρακάτω προτάσεις :

Λ- Λ- Λ-Λ- Λ

3) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ουσιαστικό τη σημασία του :

- sententia, sententiae (θηλ. α΄ κλ.) = άποψη
- agmen, agminis (ουδ. γ΄ κλ.) = άγημα
- mors, moris (θηλ. γ΄ κλ.) = θάνατος
- corpus, corporis (ουδ. γ΄ κλ.) = σώμα
- res, rei (θηλ. ε΄ κλ.) = πράγμα

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

2) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ρήμα τη σημασία του :

- *audeo, ausus sum, ausum, audere* ημιαποθ.(2) = τολμώ
- *circumsedeo, circumseidi, circumsessum, circumseidere* (2) = περικυκλώνω
- *cogo, coegi, coactum, cogere* (3) = συγκαλώ
- *dico, dixi, dictum, dicere* (3) = λέω
- *ostendo, ostendi, ostentum και ostensum, ostendere* (3) = δείχνω
- *nolo, nolui, -, nolle* (3) = δε θέλω
- *eo, i(v)i, itum, ire* (4) = πηγαίνω

3) Να βρείτε στο κείμενο λέξεις της λατινικής με ετυμολογική συγγένεια με τις παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής :

- σόλο → *solus*
- κονσέρβα → *conservatma esse*
- αρματολός → *armatus*
- πρόεδρος → *circumseidisti*
- σταθερός → *instaret*
- άγημα → *agima*

Γ) Γραμματική

Απαντήσεις:

1) Να κλιθούν τα ουσιαστικά **hostis, mors** :

Numerus Singularis

Nominativus	hostis	hostes
Genetivus	hostis	hostium
Dativus	hosti	hostibus

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Accusativus	hostem	hostes/is
Vocativus	hostis	hostes
Ablativus	hoste	hostibus

2) Να κλιθούν οι συνεκφορές **haec res, corpus infirmum**:

Numerus Singularis

Nominativus	haec res	hae res
Genetivus	hvis rei	harum rerum
Dativus	huic rei	his rebus
Accusativus	hanc rem	has res
Vocativus	-	-
Ablativus	hac re	his rebus

Numerus Pluralis

Nominativus	corpus infirmum	corpora infirma
Genetivus	corporis infirmi	corporum infirmorum
Dativus	corpori infirmo	corporibus infirmis
Accusativus	corpus infirmum	corpora infirma
Vocativus	corpus infirmum	corpora infirma
Ablativus	corpore infirmo	corporibus infirmis

3) Να γραφούν οι πλάγιες πτώσεις των ουσιαστικών **sententia, curia, voluntas, agmen, miles, senex, senatus** :

Numerus Singularis

Genetivus	sententiae	curiae	voluntatis	agminis	militis	senis	senatus
Dativus	sententiae	curiae	voluntati	agmini	militi	seni	senatu(i)
Accusativus	sententiam	curiam	voluntatem	agmen	militem	senem	senatum
Ablativus	sententiã	curiã	voluntate	agmine	milite	sene	senatu

Numerus Pluralis

Genetivus	sententiarum	curiarum	voluntatum	agminium	militium	senum	-
Dativus	sententiis	curiis	voluntatibus	agminibus	militibus	senibus	-
Accusativus	sententias	curias	voluntates	agmina	milites	senes	-
Ablativus	sententiis	curiis	voluntatibus	agminibus	militibus	senibus	-

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

4) Να γίνει χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρηματικών τύπων :
coegerat, ire, audebat, dicere, minitans, instaret, dixit

Praes.	cogit	ire	audet	dicere	minitans	instet	dicit
Imp.	cogebat		audebat			instaret	dicebat
Fut.	coget	iturum esse	audebit	dictum esse	minitaturus	instaturus sit	dicet
Perf.	coegit	isse	ausus est	dixisse	minitatus	institerit	dixit
Plusp.	coegerat		ausus erat			institisset	dixerat
Fut. Ex.	coegerit		ausus erit				dixerit

5) Να γίνει αναγνώριση του τύπου **miniteris** και να κλιθεί ο μέλλοντας της ίδιας φωνής που βρίσκεται, καθώς και ο υπερσυντέλικος της αντίθετης φωνής από την οποία είναι.

miniteris : β' ενικό, υποτακτικής ενεστώτα του ρήματος **minitor**, **minitatus sum**, **minitari**(αποθετικό,1)= απειλώ

Μέλλοντας

minitabor, minitaberis, minitabitur, minitabimur, minitabimini, minitabuntur

Υπερσυντέλικος

Επειδή το ρήμα είναι αποθετικό ο σχηματισμός υπερσυντελικού γίνεται με τις καταλήξεις της μέσης φωνής.

minitatus-a-um eram, minitatus-a-um eras, minitatus-a-um erat, minitati-ae-a eramus, minitati-ae-a eratis, minitati-ae-a erant

6) Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι των ρημάτων :

coacturi simus, iudicabit, noli, errant, instate, minitarer, futurum esse/fore

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

7) Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι :

hoste, neminem, Muci, minitante, agmini, quorum, senibus

Συντακτικό

1) Να βρείτε μέσα στο κείμενο τις εναντιωματικές- παραχωρητικές προτάσεις και να τις αναλύσετε :

Licet mihi ostendas agmina militum: Δευτερεύουσα επιρρηματική παραχωρητική πρόταση, εκφράζει μια υποθετική κατάσταση που, κι αν δεχτούμε ότι αληθεύει, δεν αναιρεί το περιεχόμενο της κύριας πρότασης. Εισάγεται με τον παραχωρητικό σύνδεσμο licet, εκφέρεται με υποτακτική και συγκεκριμένα με υποτακτική ενεστώτα (ostendas), γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (iudicabo) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν. Στην κύρια πρόταση υπάρχει το tamen.

licet mortem miniteris: Δευτερεύουσα επιρρηματική παραχωρητική πρόταση, εκφράζει μια υποθετική κατάσταση που, κι αν δεχτούμε ότι αληθεύει, δεν αναιρεί το περιεχόμενο της κύριας πρότασης. Εισάγεται με τον παραχωρητικό σύνδεσμο licet, εκφέρεται με υποτακτική και συγκεκριμένα με υποτακτική ενεστώτα (miniteris), γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (iudicabo) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν. Στην κύρια πρόταση υπάρχει το tamen.

Etsi senex et corpore infirmo sum: Δευτερεύουσα επιρρηματική εναντιωματική πρόταση η οποία εκφράζει μια πραγματική κατάσταση παρά την οποία ισχύει το περιεχόμενο της κύριας πρότασης. Εισάγεται με τον εναντιωματικό σύνδεσμο etsi, εκφέρεται με οριστική και συγκεκριμένα με οριστική ενεστώτα (sum), γιατί αναφέρεται στο παρόν.

Ε) Επιπρόσθετες ασκήσεις

1) Να μεταφέρετε τους παρακάτω κλιτούς τύπους στον αντίθετο αριθμό :

urbibus, hostes, nulli, augures, his rebus, nobis, infirmis, corporibus

2) Να μεταφερθούν οι παρακάτω τύποι στις πτώσεις που ζητούνται για τον καθένα:

senatu, nemini, augures, rebus, nobis, agmina, mortis, senum, infirma, urbium

3) Να μεταφερθούν οι παρακάτω ρηματικοί τύποι στον τύπο που σας ζητείται για τον καθένα, στη φωνή που βρίσκονται:

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

coactus sit, iudicetur, euntis, interrogates erat, dic, instaturi sint, ostendistis, circumsederes, iudicaverint, conservatam fore

4) Να κλιθεί η αντωνυμία **hic** στα τρία γένη και στους δύο αριθμούς :

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	hic	hi
ΓΕΝΙΚΗ	huis	horum
ΔΟΤΙΚΗ	huic	his
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	hunc	hos
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	-
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	hoc	his
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	haec	hae
ΓΕΝΙΚΗ	huius	harum
ΔΟΤΙΚΗ	huic	his
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	hanc	has
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	-
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	hac	his
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΥΔΕΤΕΡΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΥΔΕΤΕΡΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	hoc	haec
ΓΕΝΙΚΗ	huius	horum
ΔΟΤΙΚΗ	huic	his

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	hoc	haec
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	-
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	hoc	his

5)celerrime : Να γραφούν οι άλλοι δύο βαθμοί του επιρρήματος. Να σχηματιστεί το επίθετο στα τρία γένη και στους τρεις βαθμούς.

celeriter, celeries, celerime

celer,celeries, celere – celerior,celerior,celerius – celerimus, celerrima, celerimum

6)minitans, audebat: να γράψετε τους ονοματικούς τύπους των ρημάτων.

minitans

Απαρέμφατο

Ενεστ: minitari, Μελ: minitaturum, -am, -um esse, minitatuos, -as, -a esse, Πρκ: minitatum, -am, -um esse,minitatos, -as, -a esse, Συντ. Μελ: minitatum, -am, -um fore, minitatos, -as, -a fore

Μετοχή

Ενεστ: minitans,(γεν.minitantis), Μελ: minitaturus, -a, -um, Πρκ: minitatus, -a, -um

Σουπίνο

minitatum
minitatu

Γερούνδιο
minitandi
minitando
minitandum
minitando

Γερουνδιακό

minitandus, -a, -um

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

audebat

Απαρέμφατο

Ενεστ: audere, Μελ: ausurum, -am, -um esse, ausuros, -as, -a esse, Πρκ: ausum, -am, -um esse
ausos, -as, -a esse, Συντ. Μελ: ausum, -am, -um fore, ausos, -as, -a fore

Μετοχή

Ενεστ: audens, (γεν. audentis), Μελ: ausurus, -a, -um, Πρκ: ausus, -a, -um

Σουπίνο

ausum,
ausu

Γερούνδιο

audendi
audendo
audendum
audendo

Γερουνδιακό

audendus, -a, -um

7) Να τραπεί η ενεργητική σύνταξη σε παθητική : numquam tamen ego hostem iudicabo Marium:

numquam tamen a me hostis iudicabitur Marius

8) interrogatus: η χρονική μετοχή να μετατραπεί σε δευτερεύουσα χρονική πρόταση.

cum interrogates esset

postquam interrogates esset

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

9)ut C. Marius... iudicaretur: α) να μεταφερθεί στην ενεργητική φωνή β) η νέα τελική πρόταση να μεταφερθεί σε άλλα είδη του σκοπού.

α) ut C. Marium quam celerrime hostem iudicaret. (senatus: Υπ. ενν)

β) Σκοπός:

με αναφορική τελική πρόταση: **qui C. Marium quam celerrime hostem iudicaret**

με σουπίνο: **iudicatum** C. Marium quam celerrime hostem

με εμπρόθετο γερούνδιο (causā + γενική): C. Marium quam celerrime hostem **iudicandi causā**. Υποχρεωτική η γερονδιακή έλξη. Μετά την έλξη → **C.Marii** quam celerrime **hostis iudicandi causā**

με εμπρόθετο γερούνδιο (ad + αιτιατική): **ad** C. Marium quam celerrime hostem **iudicandum** (το ίδιο και μετά την έλξη, που είναι υποχρεωτική)

Κείμενο 41 « Μίλα για να σε καταλαβαίνουν, όχι για να μιλάς»

A) Ερμηνευτική προσέγγιση

1)Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις σωστές ή λανθασμένες με βάση το κείμενο εισαγωγής :

ΣΩΣΤΟ – Όπως και στον ελληνικό χώρο στη κλασική και μετακλασική λατινική ποίηση και πεζογραφία παρατηρήθηκε επιβίωση αρχαϊστικών γλωσσικών στοιχείων.

ΛΑΘΟΣ – Στη ποίηση οι συγγραφείς κινούνταν με μεγαλύτερη ελευθερία στη χρήση αρχαϊστικών γλωσσικών στοιχείων από ότι στη πεζογραφία.

ΛΑΘΟΣ - Ο νεαρός του αποσπάσματος προκάλεσε την αγανάκτηση του φιλοσόφου.

ΣΩΣΤΟ – Χρησιμοποιούσε στη καθημερινότητά του εξεζητημένους γλωσσικούς τύπους για να εντυπωσιάσει.

2)Σύμφωνα με το κείμενο να ελέγξετε αν οι παρακάτω λατινικές προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες :

Λ – Λ- Σ- Σ- Λ

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

B) Λεξιλόγιο – ετυμολογία

1) Να αντιστοιχίσετε τα ουσιαστικά της στήλης Α με τη σημασία τους που βρίσκεται στη στήλη Β

aetas, aetatis = εποχή

verbum, verbi = λέξη

sermo, sermonis = λόγος

vir, viri = άντρας

memoria, memoriae = μνήμη

pectus, pectoris = καρδιά

scopulus, scopuli = σκόπελος

2) Να σημειώσετε αν είναι σωστές οι παρακάτω προτάσεις :

Λ – Λ – Σ – Λ – Σ

3) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ρήμα τη σημασία του :

- audeo, ausus sum, audēre ημιαποθετικό (2) = ακούω
- circumsedeo, circumseidi, circumseisum, circumseidēre (2) = περικυκλώνω
- cogō, coegi, coactum, cogēre (3) = συγκαλώ
- dico, dixi, dictum, dicēre (3) = λέω
- ostendo, ostendi, ostensum / ostentum, ostendēre (3) = δείχνω

4) Να βρείτε στο κείμενο λέξεις της λατινικής με ετυμολογική συγγένεια με τις παρακάτω λέξεις της νέας ελληνικής :

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- σκόπελος : scopolum
- αντίκα : antiquissimi
- φυγή : fugias
- λόγος : loquaris
- πριμοδότηση : primi
- πλασέμπο : placere

Γραμματική

1) Να κλιθούν τα ουσιαστικά **antiquior, mater** :

Numerus Singularis

Nominativus	antiquor	mater
Genetivus	antiquioris	matris
Dativus	antiquiori	matri
Accusativus	antiquiorem	matrem
Vocativus	antiquior	mater
Ablativus	antiquiore	matre

Numerus Pluralis

Nominativus	antiquiores	matres
Genetivus	antiquiorum	matrum
Dativus	antiquioribus	matribus
Accusativus	antiquiores	matres
Vocativus	antiquiores	matres
Ablativus	antiquioribus	matribus

2) Να κλιθούν οι συνεκφορές **antiquissimus vir, multus annus** :

Numerus Singularis

Nominativus	antiquissimus vir	multus annus

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Genetivus	antiquissimi viri	multi anni
Dativus	antiquissimo viro	multo anno
Accusativus	antiquissimum virum	multum anum
Vocativus	antiquissime vir	multe anne
Ablativus	antiquissimo viro	multo anno

Numerus Pluralis

Nominativus	antiquissimi viri	multi anni
Genetivus	antiquissimorum virorum	multorum annorum
Dativus	antiquissimis viris	multis annis
Accusativus	antiquissimos viros	multos annos
Vocativus	antiquissimi viri	multi anni
Ablativus	antiquissimis viris	multis annis

3) Να γραφούν οι πλάγιες πτώσεις των ουσιαστικών **memoria, scopolus, verbum, aetas, pectus, homo, sermo** :

Numerus Singularis

Genetivus	memoriae	scopuli	verbi	aetatis	pectoris	hominis	sermonis
Dativus	memoriae	scopulo	verbo	aetati	pectori	homini	sermoni
Accusativus	memoriam	scopulum	verbum	aetatem	pectus	hominem	sermonem
Ablativus	memoriã	scopulo	verbo	aetate	pectore	homine	sermone

Numerus Pluralis

Genetivus	memoriarum	scopulorum	verborum	aetat(i)um	pectorum	hominium	sermonum
Dativus	memoriis	scopulis	verbis	aetatibus	pectoribus	hominibus	sermonibus
Accusativus	memorias	scopulos	verba	aetates(-is)	pectora	homines	sermones
Ablativus	memoriis	scopulis	verbis	aetatibus	pectoribus	hominibus	sermonibus

4) Να γίνει χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρηματικών τύπων : **locuti sunt, utebantur, coulisse, uteris, vis, dicas, taces** :

Praes	loquuntur	utuntur	colere	uteris	vis	dicas	taces

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Imp.	loquebantur	utebantur		utebaris	volebas	diceras	tacebas
Fut.	loquentur	utentur	culturos esse	uteris	voles	dicturus sis	tacebis
Perf.	locuti sunt	usi sunt	coluissent	usus es	voluisti	dixeris	tacuisti
Plusp.	locuti erant	usi erant		usus eras	volueras	dixisses	tacueras
Fut. Ex.	locuti erunt	usi erunt		usus eris	volueris		tacueris

5) Να γίνει αναγνώριση του τύπου **fugias** και να κλιθεί ο μέλλοντας της ίδιας φωνής που βρίσκεται, καθώς και ο υπερσυντέλικος :

fugias: β' ενικό υποτακτική ενεργητικού ενεστώτα του ρήματος fugio, fugi, fugitum, fugere (3) = αποφεύγω

Μέλλοντας

fugiam, fugies, fugiet, fugiemus, fugietis, fugient

Υπερσυντέλικος

fugieram, fugieras, fugierat, fugieramus, fugieratis, fugierant

6) Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι των ρημάτων :

locuturos esse, coluissetis, utuntor ,scito, vult, tacendi, consecutum fore, placuerint, scriptum iri, fugeres

Συντακτικό

1) Να βρείτε μέσα στο κείμενο τις παραβολικές προτάσεις και να τις αναλύσετε :

1. proinde quasi cum matre Evandri nunc loquaris: δευτερεύουσα επιρρηματική υποθετική παραβολική πρόταση, που λειτουργεί ως β' όρος σύγκρισης (α' όρος σύγκρισης είναι η κύρια πρόταση με ρήμα το uteris). Εισάγεται με τον παραβολικό σύνδεσμο proinde quasi και εκφέρεται με

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

υποτακτική, γιατί η σύγκριση αφορά μια υποθετική πράξη ή κατάσταση. Συγκεκριμένα, εκφέρεται με υποτακτική ενεστώτα (loquaris), γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (uteris), για να δηλώσει το σύγχρονο στο παρόν.

2.ut viri antiqui (vivebant): δευτερεύουσα επιρρηματική απλή παραβολική πρόταση του τρόπου, που λειτουργεί ως β' όρος σύγκρισης (α' όρος σύγκρισης είναι η κύρια πρόταση με ρήμα το *vive*). Εισάγεται με τον παραβολικό σύνδεσμο *ut* (συγκεκριμένα, έχουμε το παραβολικό ζεύγος *sic ... ut*) και εκφέρεται με οριστική (*vivebant*), γιατί η σύγκριση αφορά δύο πράξεις ή καταστάσεις που είναι ή θεωρούνται αντικειμενική πραγματικότητα.

3.ut viri aetatis nostrae (loquuntur): δευτερεύουσα επιρρηματική απλή παραβολική πρόταση του τρόπου, που λειτουργεί ως β' όρος σύγκρισης (α' όρος σύγκρισης είναι η κύρια πρόταση με ρήμα το *loquere*). Εισάγεται με τον παραβολικό σύνδεσμο *ut* (συγκεκριμένα, έχουμε το παραβολικό ζεύγος *sic ... ut*) και εκφέρεται με οριστική (*loquuntur*), γιατί η σύγκριση αφορά δύο πράξεις ή καταστάσεις που είναι ή θεωρούνται αντικειμενική πραγματικότητα.

Ε) Επιπρόσθετες ασκήσεις

1) Να μεταφέρετε τους παρακάτω κλιτούς τύπους στον αντίθετο αριθμό :

antiquior, sui, aetatum/ium, matribus, sermonibus, nullos, pectoribus, insolentes

2) Να γράψετε ό,τι ζητείται για τους ακόλουθους τύπους :

antiquissimo viro, haec, aetat(i)um suarum, matrum, multos annos, nullius, hominibus ineptis, vestri/vestrum, pectora, verbo insolenti

3) Να γράψετε ό,τι ζητείται για τα ακόλουθα ρήματα :

coluerit, dic, uterentur, voluit, victus essem, fugitum fore

1) Να κλιθεί η αντωνυμία **hic** στα τρία γένη και στους δύο αριθμούς :

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	<i>hic</i>	<i>hi</i>
ΓΕΝΙΚΗ	<i>huius</i>	<i>horum</i>

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ΔΟΤΙΚΗ	huic	his
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	hunc	hos
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	-
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	hoc	his
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	haec	hae
ΓΕΝΙΚΗ	huius	harum
ΔΟΤΙΚΗ	huic	his
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	hanc	has
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	-
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	hac	his
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΥΔΕΤΕΡΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΥΔΕΤΕΡΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	hoc	hae
ΓΕΝΙΚΗ	huius	horum
ΔΟΤΙΚΗ	huic	his
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	hoc	haec
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	-
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	hoc	his

2) Να κλιθεί η συνεκφορά *verbum insolens* :

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	vernum insolens	verba insolentia
ΓΕΝΙΚΗ	verbi insolentis	verborum insolentium
ΔΟΤΙΚΗ	verbo insolenti	verbis insolentibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	verbum insolens	verba insolentia
ΚΛΗΤΙΚΗ	verbum insolens	verba insolentia
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	verbo insolenti	verbis insolentibus

3) Να δοθούν οι άλλοι βαθμοί στους παρακάτω τύπους επιθέτων (διατηρώντας το γένος, την πτώση και τον αριθμό) και επιρρημάτων:

plane, planius, planissime

(prae), priores, primi

multis, pluribus, plurimis

honestas, honestior, honestissima

bona, melior, optima

4) sic vive, sic loquere: Να μετατραπούν οι προστακτικές σε εκφράσεις απαγόρευσης και με τους δύο γνωστούς τρόπους.

sic vive:

- Noli sic vivere
- Ne sic vixeris

sic loquere:

- Noli sic loqui
- Ne sic locutus sis

5) coluisse: Να συντάξετε το απαρέμφατο και να δικαιολογήσετε την πτώση του υποκειμένου του.

coluisse: αντικείμενο του ρήματος dicuntur, ειδικό απαρέμφατο. Το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου είναι το qui και έχουμε ταυτοπροσωπία. Τίθεται κατ' εξαίρεση σε πτώση ονομαστική, γιατί εξαρτάται από παθητικό τύπο λεκτικού ρήματος (dicuntur) → άρση λατινισμού.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

6) Στην παρακάτω πρόταση να μετατρέψετε την παθητική σύνταξη σε ενεργητική:

Quod a C. Caesare scriptum est.

quod C. Caesar scripsit.

7) **his antiquiores Horatii plane ac dilucide cum suis locuti sunt:** Να δηλωθεί διαφορετικά ο β' όρος σύγκρισης.

quam hi ...

8) [...] **quod a C. Caesare scriptum est:** Να τραπεί η δευτερεύουσα πρόταση σε μετοχική.

scriptum a C. Caesare

9) **abhinc multis annis:** Να δηλωθεί διαφορετικά ο χρόνος.

abhinc multos annos

ante hos multos annos

10) **locuti sunt:** Να γράψετε τους τύπους που δανείζεται το ρήμα από την ενεργητική φωνή. Από αυτούς να κλίνετε την υποτακτική και το γερούνδιο.

Απαρέμφατο μέλλοντα

locuturum, -am, -um esse

locuturos, -as, -a esse

Μετοχή ενεστώτα

loquens, -ns, -ns

Μετοχή μέλλοντα

locuturus, -a, -um

Σουπίνο

locutum

locutu

Γερούνδιο

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

loquendi
loquendo
loquendum
loquendo

Υποτακτική μέλλοντα

locuturus, -a, -um sim
locuturus, -a, -um sis
locuturus, -a, -um sit
locuturi, -ae, -a simus
locuturi, -ae, -a sitis
locuturi, -ae, -a sint

Κείμενο 42 « Ο Κικέρωνας και η συνωμοσία του Κατιλίνα»

A) Ερμηνευτική προσέγγιση

1) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις σωστές ή λανθασμένες με βάση το κείμενο εισαγωγής :

ΣΩΣΤΟ – Ο Κατιλίνας ήθελε να καταλάβει με βίαιο τρόπο τη εξουσία της πολιτείας και για αυτό το λόγο συνωμότησε εναντίον της.

ΣΩΣΤΟ – Με τη συνωμοσία του Κατιλίνα ως κεντρικό θέμα έγραψε και ο ιστορικός Σαλλούστιος μια μονογραφία.

ΛΑΘΟΣ – Ο Κικέρωνας συγκάλεσε επειγόντως συνεδρίαση στο ναό του Διός Στατείρος για να εκφράσει τις υποψίες του εναντίον του Κατιλίνα.

ΛΑΘΟΣ – Ο Κικέρωνας ζήτησε να συγγράψουν την ιστορία της συνωμοσίας με τρόπο εγκωμιαστικό για τον ίδιο.

2) Σύμφωνα με το κείμενο να ελέγξετε αν οι παρακάτω λατινικές προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες :

Σ – Σ -Σ

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

B) Λεξιλόγιο – ετυμολογία

Ασκήσεις:

1) Να αντιστοιχίσετε τα ουσιαστικά της στήλης Α με τη σημασία τους που βρίσκεται στη στήλη Β

A

ordo, ordinis = τάξη

spes, spei =ελπίδα

sententia, sententiae = απόφαση

coniuratio, coniurationis = συνομωσία

auctoritas, auctoritatis = κύρος

castra, castrorum = στρατόπεδο

2) Να σημειώσετε αν είναι σωστές οι παρακάτω προτάσεις :

Λ- Λ- Σ - Λ - Λ- Σ

3) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε τύπο τη σημασία του :

- crudeliter (επίρρημα) = με σκληρότητα
- regie (επέρρημα) = τυραννικά
- improbum (επίθετο β' κλ.) = αχρείος
- stultum (επίθετο β' κλ.) = ανόητος
- mollis (επίθετο γ' κλ.) = επιεικής

4) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ρήμα τη σημασία του :

- confirmo, confirmavi, confirmatum, confirmāre (1) =επιβεβαιώνω, ενισχύω

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- dissimulo, dissimulavi, dissimulatum, dissimulāre (1) = προσποιούμαι ότι δεν..
- alo, alui, altum (& alitum), alĕre (3) = τρέφω
- credo, credidi, creditum, credĕre (3) = πιστεύω
- animadverto, animadverti, animadversum, animadvertĕre (3) = παρατηρώ
- sequor, secutus sum, secutum, sequi (αποθετικό) (3) = ακολουθώ
- intellego, intellexi, intellectum, intellegĕre (3) = καταλαβαίνω
- intendo, intendi, intentum (& intensum), intendĕre (3) = κατευθύνομαι

5) Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις του κειμένου της στήλης Α με τις λέξεις της αγγλικής της στήλης Β βάσει της ετυμολογικής συγγένειάς τους .

A

video : vision

ordine :order

molibus : mild

auctoritatem : authority

crudeliter : cruel

coniurationem : justice

nascentem : nation

Γραμματική

1) Να κλιθούν τα ουσιαστικά *spes, auctoritas* :

Numerus Singularis

Nominativus	spes	auctoritas
Genetivus	spei	auctoritatis
Dativus	spei	auctoritati

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Accusativus	spem	auctoritatem
Vocativus	spes	auctoritas
Ablativus	spes	auctoritate

Numerus Pluralis

Nominativus	spes	auctoritates
Genetivus	-	auctoritatum
Dativus	-	auctoritatibus
Accusativus	spes	auctoritates
Vocativus	spes	auctoritates
Ablativus	-	auctoritatibus

2) Να κλιθούν οι συνεκφορές **coniuratio nascens, mollis sententia** :

Numerus Singularis

Nominativus	coniuratio nasens	mollis setetntia
Genetivus	coniurationis nascentis	mollis sententiae
Dativus	coniurationi nascenti	molli sententiae
Accusativus	coniurationem nascentem	mollem sentantiam
Vocativus	coniuratio nascens	mollis sententia
Ablativus	coniuratione nascenti	molli sententiã

Numerus Pluralis

Nominativus	coniurationes nascentes	molles sententiae
Genetivus	coniurationium nascentium	mollium sententiarum
Dativus	coniurationibus nascentibus	mollibus sententiis
Accusativus	coniurationes nascentes/is	molles/is sententias
Vocativus	coniurationes nascentes	molles sententiae
Ablativus	coniurationibus nascentibus	mollibus sententiis

3) Να γραφούν οι πλάγιες πτώσεις των ουσιαστικών **sententia, Catilina, castrum, ordo, auctoritas, coniuratio, spes** :

Numerus Singularis

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Genetivus	sententiae	Catilinae	castrī	ordinis	auctoritatis	coniurationis	spei
Dativus	sententiae	Catilinae	castro	ordini	auctoritati	coniurationi	spei
Accusativus	sententiam	Catilinam	castrum	ordinem	auctoritatem	coniurationem	spem
Ablativus	sententiā	Catilinā	castro	ordine	auctoritate	coniuratione	spe

Numerus Pluralis

Genetivus	sententiarum	-	castrorum	ordinum	auctoritatum	coniurationum	-
Dativus	sententiis	-	castris	ordinibus	auctoritatibus	coniurationibus	-
Accusativus	sententias	-	castra	ordines	auctoritates	coniurationes	spes
Ablativus	sententiis	-	castris	ordinibus	auctoritatibus	coniurationibus	-

4) Να γίνει χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρηματικών τύπων :
videant, imminent, dissimulent, aluerunt, secuti, dicerent, factum esse

Praes.	videant	imminent	dissimulent	alunt	sequentes	dicant	fieri
Imp.	viderent	imminebant	dissimulerat	alebant		dicerent	
Fut.	visuri sint	imminebunt	dissimulaturi sint	alent	secuturi	dicturi sint	factum iri
Perf.	viderint		dissimulaverint	aluerunt	secuti	dixerint	factum esse
Plusp.	vidissent		dissimulavissent	aluerant		dixissent	
Fut. Ex.				aluerint			factum fore

5) Να γίνει αναγνώριση του τύπου **intendit** και να κλιθεί ο μέλλοντας της ίδιας φωνής που βρίσκεται, καθώς και ο υπερσυντέλικος:

intendit : γ' ενικό οριστική ενεργητικού ενεστώτα του ρήματος intend, intendi, intentum/intensum, intendere (3) = φτάνω

Μέλλοντας

intendam, intendes, intendet, intendemus, intendetis, intendent

Υπερσυντέλικος

intenseram, inteseras, inteserat, inteseramus, inteseratis, inteserant

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

6) Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι :

fuissetis, imminete, videndus-a-um, alituros esse και alturos esse, nasciturum-am-um, secuturi sint, animadvereteret, dictum,

Συντακτικό

Ασκήσεις :**1) Να βρείτε μέσα στο κείμενο τις αναφορικές προτάσεις και να τις αναλύσετε :**

- i. **qui aut ea, --, non videant:** δευτερεύουσα επιρρηματική αναφορική συμπερασματική πρόταση. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία qui non (=ut ei non) και είναι αρνητική. Εκφέρεται με υποτακτική, διότι το συμπέρασμα στη λατινική είναι μία υποκειμενική κατάσταση και συγκεκριμένα με υποτακτική χρόνου ενεστώτα (videant), διότι εξαρτάται από το ρήμα της κύριας πρότασης (sunt) που είναι αρκτικού χρόνου (ενεστώτας) και, επομένως, αναφέρεται στο παρόν. Υπάρχει ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, διότι το συμπέρασμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του (συγχρονισμός κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση). Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το sunt και αναφέρεται στο nonnulli.
- ii. **quae imminet:** δευτερεύουσα αναφορική πρόταση προσδιοριστική στη λέξη ea της προηγούμενης δευτερεύουσας αναφορικής συμπερασματικής πρότασης. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία quae και εκφέρεται με οριστική (imminet), διότι εκφράζει το πραγματικό γεγονός στο παρόν.
- iii. **(qui) aut ea, ... , (videre) dissimulent:** δευτερεύουσα επιρρηματική αναφορική συμπερασματική πρόταση. Εισάγεται με την εννοούμενη αναφορική αντωνυμία qui (=ut ei), διότι συνδέεται παρατακτικά διαζευκτικά με τους συνδέσμους aut...aut με την προηγούμενη αναφορική συμπερασματική πρόταση. Εκφέρεται με υποτακτική, διότι το συμπέρασμα στη λατινική είναι μία υποκειμενική κατάσταση. Συγκεκριμένα εκφέρεται με υποτακτική ενεστώτα (dissimulent), διότι εξαρτάται από το ρήμα της κύριας πρότασης (sunt) που είναι αρκτικού χρόνου (ενεστώτας) και, επομένως, αναφέρεται στο παρόν. Υπάρχει ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, διότι το συμπέρασμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του (συγχρονισμός κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση). Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το sunt και αναφέρεται στο nonnulli.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- iv. **quae vident:** δευτερεύουσα αναφορική πρόταση προσδιοριστική στη λέξη ea της προηγούμενης δευτερεύουσας αναφορικής συμπερασματικής πρότασης (qui aut ea dissimulent). Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία quae και εκφέρεται με οριστική (vident), διότι εκφράζει το πραγματικό γεγονός στο παρόν.
- v. **quo (iste) intendit:** δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική πρόταση στη λέξη castra της προηγούμενης υποθετικής πρότασης. Εισάγεται με το αναφορικό επίρρημα quo και εκφέρεται με οριστική χρόνου ενεστώτα (intendit), διότι δηλώνει ένα πραγματικό γεγονός στο παρόν.
- vi. **qui non videat coniurationem esse factam:** δευτερεύουσα επιρρηματική αναφορική συμπερασματική πρόταση. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία qui non (=ut is non) που βρίσκεται μετά τη δεικτική λέξη tam (το tam προεξαγγέλλει την αναφορική συμπερασματική) και είναι αρνητική. Εκφέρεται με υποτακτική, διότι το συμπέρασμα στη λατινική είναι μία υποκειμενική κατάσταση και συγκεκριμένα με υποτακτική χρόνου ενεστώτα (videat), διότι εξαρτάται από το ρήμα της κύριας πρότασης (intellego) που είναι αρκτικού χρόνου (ενεστώτας) και, επομένως, αναφέρεται στο παρόν. Υπάρχει ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, διότι το συμπέρασμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του (συγχρονισμός κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση). Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το intellego με όρο αναφοράς το neminem.
- vii. **qui non fateatur (coniurationem esse factam):** δευτερεύουσα επιρρηματική αναφορική συμπερασματική πρόταση. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία qui non (=ut is non) που βρίσκεται μετά τη δεικτική λέξη tam (το tam βοηθά στον εντοπισμό της αναφορικής συμπερασματικής) και είναι αρνητική. Εκφέρεται με υποτακτική, διότι το συμπέρασμα στη λατινική είναι μία υποκειμενική κατάσταση και συγκεκριμένα με υποτακτική χρόνου ενεστώτα (fateatur), διότι εξαρτάται από το ρήμα της κύριας πρότασης (intellego) που είναι αρκτικού χρόνου (ενεστώτας) και, επομένως, αναφέρεται στο παρόν. Υπάρχει ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων, διότι το συμπέρασμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του (συγχρονισμός κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση). Λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος στο περιεχόμενο της κύριας πρότασης με ρήμα το intellego με όρο αναφοράς το neminem.

Ε) Επιπρόσθετες ασκήσεις

- 1) Να μεταφέρετε τους παρακάτω κλιτούς τύπους στον αντίθετο αριθμό :

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

his ordinibus, spes, molli sentential, improbus, isti, nullos, stultos, coniurationes

2) Να γράψετε ό,τι ζητείται για τους ακόλουθους τύπους :

has, cuius, erarum, molliore, plurimis,auctoritati, castrorum, nullã re, spes, coniuratione

3) Να κλιθεί το επίθετο mollis στα τρία γένη και στους δύο αριθμούς :

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	mollis	molles
ΓΕΝΙΚΗ	mollis	mollium
ΔΟΤΙΚΗ	molli	mollibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	mollem	molles
ΚΛΗΤΙΚΗ	mollis	molles
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	molli	mollibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	mollis	molles
ΓΕΝΙΚΗ	mollis	mollium
ΔΟΤΙΚΗ	molli	mollibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	mollem	molles
ΚΛΗΤΙΚΗ	mollis	molles
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	molli	mollibus
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΥΔΕΤΕΡΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΥΔΕΤΕΡΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	molle	mollia

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ΓΕΝΙΚΗ	mollis	mollium
ΔΟΤΙΚΗ	molli	mollibus
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	mollem	mollia
ΚΛΗΤΙΚΗ	mollen	mollia
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	molli	mollibus

4) Να κλιθεί η συνεκφορά Manliana castra :

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	-	Manliana castra
ΓΕΝΙΚΗ	-	Manlianorum castrorum
ΔΟΤΙΚΗ	-	Manlianis castris
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	-	Manliana castra
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	Manliana castra
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	-	Manlianis castris

5) mollibus, improbi : Να γράψετε τα παραθετικά του. Να σχηματιστούν τα επιρρήματα των παραπάνω επιθέτων στον θετικό βαθμό.

moliter, molius, molissime

improbe, improbius, improbissime

6) Να διαγράψετε στις παρακάτω προτάσεις το σκέλος που περιέχει λάθος:

hoc: αφαιρετική αρσενικού γένους

ordine: αρσενικού γένους ουσιαστικό

ea: αντωνυμία ουδετέρου γένους

qui (το πρώτο του κειμένου): ονομαστική ε πληθυντικού αριθμού

quae (το πρώτο του κειμένου): αντωνυμία ουδετέρου γένους

dissimulant: γ' πληθυντικό υποτακτικής ενεστώτα

Catilinae: δοτική ενικού

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

mollibus: αφαιρετική πληθυντικού

credendo: αφαιρετική του γερουνδίου

secuti: μετοχή ενεργητικής σημασίας

7) Να χαρακτηριστεί ο υποθετικός λόγος και να μεταφερθεί στα άλλα είδη των υποθετικών λόγων.

si in hunc animadvertissem, crudeliter et regie id factum esse dicerent.

Ο παραπάνω υποθετικός λόγος ανήκει στο β' είδος και δηλώνει το αντίθετο του πραγματικού. Πιο συγκεκριμένα, η υπόθεση αναφέρεται στο παρελθόν, αφού εκφέρεται με υποτακτική υπερσυντελικού (animadvertissem) και η απόδοση αναφέρεται στο παρόν, αφού εκφέρεται με υποτακτική παρατατικού (dicerent). Μετατροπή του υποθετικού λόγου στα άλλα είδη:

A' είδος: υπόθεση ανοικτή

si in hunc animadverto, crudeliter et regie id factum esse dicunt → παρόν

ii. si in hunc animadverti, crudeliter et regie id factum esse dixerunt/-ere. → παρελθόν

iii. si in hunc animadvertam, crudeliter et regie id factum esse dicent. → μέλλον

B' είδος: υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα.

i. si in hunc animadverterem, crudeliter et regie id factum esse dicerent. → παρόν

ii. si in hunc animadvertissem, crudeliter et regie id factum esse dixissent. → παρελθόν

Γ' είδος: υπόθεση δυνατή ή πιθανή.

Si in hunc animadvertam, crudeliter et regie id factum esse dicant. → παρόν -μέλλον

8) si iste in Manliana castra pervenerit (οριστική συντελεσμένου μέλλοντα), ..., nemo tam stultus erit..., nemo tam improbus (erit), ... (οριστική μέλλοντα): να αναγνωριστεί ο υποθετικός λόγος και να τραπεί στα άλλα είδη.

Ο υποθετικός λόγος ανήκει στο α' είδος και δηλώνει ανοικτή υπόθεση στο μέλλον.

Μετατροπή του υποθετικού λόγου στα άλλα είδη:

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Α' είδος: υπόθεση ανοικτή.

- i. si iste in Manliana castra pervenit, ...nemo tam stultus est,...nemo tam improbus (est).→ παρόν
ii. si iste in Manliana castra pervenit, ...nemo tam stultus fuit,...nemo tam improbus (fuit).→ παρελθόν

Β' είδος: υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα

- i. si iste in Manliana castra perveniret, ...nemo tam stultus esset,...nemo tam improbus (esset).→ παρόν
ii. si iste in Manliana castra pervenisset, ...nemo tam stultus fuisset,...nemo tam improbus (fuisset).→ παρελθόν

Γ' είδος: υπόθεση δυνατή ή πιθανή.

- i. si iste in Manliana castra perveniat, ...nemo tam stultus sit,...nemo tam improbus (sit).→ παρόν -μέλλον

9) qui aut ea, quae imminet, non videant: να συμπτυχθεί η δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική πρόταση σε μετοχή. Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση.

- a. qui aut ea, imminenta, non videant
b. qui aut ea, imminetia, non videant
c. qui aut ea, imminetibus, non videant

10) qui spem Catilinae mollibus sentiis aluerunt coniurationemque nascentem non credendo confirmaverunt: να συμπύξετε την πρώτη κύρια πρόταση σε μετοχή που να δηλώνει το προτερόχρονο.

Qui spe Catilinae mollibus sentiis altā/alitā coniurationem nascentem non credendo confirmaverunt.

10) quorum auctoritatem secuti multi, non solum improbi verum etiam imperiti, crudeliter et regie id factum esse dicerent: να αναλυθούν οι παραθέσεις σε δευτερεύουσα πρόταση. Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση και να αιτιολογήσετε την επιλογή σας.

- a. qui non solum improbi verum etiam imperiti erant
b. qui non solum improbi verum etiam imperiti sunt

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Κείμενο 43 « Η οργή της μάνας»

A) Ερμηνευτική προσέγγιση

Ασκήσεις:

1) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις σωστές ή λανθασμένες με βάση το κείμενο εισαγωγής :

ΛΑΘΟΣ - Ο Κοριολανός επιθυμούσε την πλήρη υποταγή των πλήβειων στην εξουσία των πατρικίων.

ΛΑΘΟΣ - Ο Καρολιανός καταδικάστηκε σε εξορία, όμως κατέφυγε στο βασιλιά των Βόλσκων και θέλωντας να εκδικηθεί τους συμπολίτες του, τον έπεισε να κηρύξει πόλεμο κατά της Ρώμης.

ΣΩΣΤΟ - Ο Ρωμαίος ιστορικός Τίτος Λίβιος εστιάζει στο δραματικό στοιχείο για την ιστορία του Κοριολανού.

ΣΩΣΤΟ – Η μητέρα του προσπάθησε να τον αποτρέψει από τα σχέδιά του, χωρίς όμως να τα καταφέρει.

ΣΩΣΤΟ - Ο Τίτος Λίβιος προσπαθεί να φωτίσει τα γεγονότα του απώτερου παρελθόντος μέσα από τη σύγχρονη του πραγματικότητας εμφυλίων συγκρούσεων.

ΛΑΘΟΣ - Ο Καρολιανός καταδικάστηκε σε εξορία, όμως κατέφυγε στο βασιλιά των Βόλσκων και θέλωντας να εκδικηθεί τους συμπολίτες του, τον έπεισε να κηρύξει πόλεμο κατά της Ρώμης.

ΣΩΣΤΟ – Η μητέρα του προσπαθούσε να του υπενθυμίσει πως έχει χρέος απέναντι στη πατρίδα που γεννήθηκε.

B) Λεξιλόγιο – ετυμολογία

1) Να αντιστοιχίσετε τα ουσιαστικά της στήλης Α με τη σημασία τους που βρίσκεται στη στήλη Β

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

hostis = εχθρός

vita = ζωή

sencta = γηρατειά

exul = εξόριστος

terra = χώρα

patria = πατρίδα

ira = οργή

animumus = ψυχή

2) Να σημειώσετε αν είναι σωστές οι παρακάτω προτάσεις :

Λ- Σ - Σ - Σ- Λ

3) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ρήμα τη σημασία του :

video, vidi, visum, vidēre (2) = βλέπω

habeo, habui, habitum, habēre (2) = έχω

maneo, mansi, mansum, manēre (2) = περιμένω

traho, traxi, tractum, trahēre (3) = τραβώ

gigno, genui, genitum, gignēre (3) = γεννώ

alo, alui, altum/alitum, alēre(3) = τρέφω

ingredior, ingressus sum, ingressum, ingrēdi (αποθετικό) (3) = εισβάλλω

cado, cecidi, casum, cadēre (3) = πέφτω

pario, peperit, partum, parēre (3) = γεννώ

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

pergo, perrexi, perrectum, pergēre (3) = συνεχίζω

venio, veni, ventum, venīre (4) = έρχομαι

pervenio, perveni, perventum, pervenīre (4) = φτάνω

4) Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις του κειμένου της στήλης Α με τις λέξεις της αγγλικής της στήλης Β βάσει της ετυμολογικής συγγένειάς τους.

A

senecta : senior

traxit : contract

mater : mother

conspectu : respect

domus : domain

haberem : behavior

manet : mansion

Γραμματική

Ασκήσεις :

1) Να κλιθούν τα ουσιαστικά hostis, finis :

Numerus Singularis

Nominativus	hostis	finis
Genetivus	hostis	finis
Dativus	hosti	fini
Accusativus	hostem	finem
Vocativus	hostis	finis
Ablativus	hoste	fine

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Numerus Pluralis

Nominativus	hostes	fines
Genetivus	hostium	finium
Dativus	hostibus	finibus
Accusativus	hostes/is	fines/is
Vocativus	hostes	fines
Ablativus	hostibus	finibus

2) Να κλιθούν οι συνεκφορές *infelix senecta, haec terra* :

Numerus Singularis

Nominativus	infelix senecta	hac terra
Genetivus	infelicis senectae	huius terrae
Dativus	infelici senectae	huic terrae
Accusativus	infelicem senectam	hanc terram
Vocativus	infelix senecta	-
Ablativus	infelici senectā	hac terrā

Numerus Pluralis

Nominativus	-	hae terrae
Genetivus	-	harum terrarum
Dativus	-	his terris
Accusativus	-	has terras
Vocativus	-	-
Ablativus	-	his terris

3) Να γραφούν οι πλάγιες πτώσεις των ουσιαστικών *ira, animus, filius, penates, mater, moenia, conspectus* :

Numerus Singularis

Genetivus	irae	animi	fili/i	-	matris		conspectus
Dativus	irae	animo	filio	-	matri		conspectui
Accusativus	iram	animum	filium	-	matrem		conspectum
Ablativus	irā	animo	filio	-	matre		conspectu

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Numerus Pluralis

Genetivus	irarum	animorum	filiorum	penatum	matrum	moenium	conspectuum
Dativus	iris	animis	filiis	penatibus	matribus	moenibus	conspectibus
Accusativus	iras	animos	filios	penates	matres	moenia	conspectus
Ablativus	iris	animis	filiis	penatibus	matribus	moenibus	conspectibus

4) Να γίνει χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρηματικών τύπων : **veni, traxit, videram, potuisti, populari, genuit, aluit** :

Praes.	venio	trahit	video	potes	populari	gignit	alit
Imp.	veniebam	trahebant	videbam	poteras		gignebant	alebant
Fut.	veniam	trahet	videbo	poteris	populaturum esse	gignet	alet
Perf.	veni	traxit	vidi	potuisti	populatum esse	genuit	aluit
Plusp.	veneram	traxerat	videram	potueras		genuerat	aluerat
Fut. Ex.	venero	traxerit	videro	potueris	populatum fore	genuerit	aluerit

5) Να γίνει αναγνώριση του τύπου **pergis** και να κλιθεί ο μέλλοντας της ίδιας φωνής που βρίσκεται, καθώς και ο υπερσυντέλικος :

pergis : β' ενικό οριστική ενεργητικού ενεστώτα του ρήματος pergo, perrexi, perrectum, pergere (3) = συνεχίζω

Μέλλοντας

pergam, perges, perget, pergemus, pergetis, pergent

Υπερσυντέλικος

perrexeram, perrexeras, perrexerat, perrexeramus, perrexeratis, perrexerant

6) Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι των ρημάτων :

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

veni, trahunto, populaturus sit, alituro/alturo, ingressum, pariturae sint, oppugnandi, potuisse, perrexeratis, mansuram esse

Συντακτικό

1) Να βρείτε μέσα στο κείμενο τις ευθείες ερωτηματικές προτάσεις και να τις αναλύσετε :

1. Num ad hostem veni: Κύρια, ευθεία ερωτηματική πρόταση, ολικής αγνοίας, απλή, εισάγεται με το ερωτηματικό μόριο num, γιατί περιμένουμε αρνητική απάντηση (minime). Είναι ρητορική ερώτηση, εκφέρεται με οριστική παρακειμένου, και εκφράζει πραγματική κατάσταση.

2. et captiva in castris tuis sum?: Κύρια, ευθεία ερωτηματική πρόταση, ρητορική, ολικής αγνοίας, απλή, συνδέεται παρατακτικά συμπλεκτικά με την προηγούμενη πρόταση με το σύνδεσμο et εκφέρεται με οριστική ενεστώτα και εκφράζει πραγματική κατάσταση.

3. In hoc me logna vita et infelix senecta traxit,: Κύρια ευθεία ερωτηματική πρόταση, ρητορική, ολικής αγνοίας, απλή, δεν εισάγεται με κάποιο μόριο για να δοθεί έμφαση, εκφέρεται με οριστική παρακειμένου και εκφράζει πραγματική κατάσταση.

4. Qui potuisti populari hanc terram,: Κύρια, ευθεία ερωτηματική πρόταση, μερικής αγνοίας, ρητορική, εισάγεται με το ερωτηματικό επίρρημα qui, εκφέρεται με οριστική παρακειμένου και εκφράζει πραγματική κατάσταση.

5. Non tibi ingredienti fines patriae ira cecidit? Κύρια ευθεία ερωτηματική πρόταση, ρητορική ολικής αγνοίας, απλή, δεν εισάγεται με κάποιο μόριο για να δοθεί έμφαση, εκφέρεται με οριστική παρακειμένου και εκφράζει πραγματική κατάσταση.

6. Cur [...] tibi non succurrit: Κύρια ευθεία ερωτηματική πρόταση, μερικής αγνοίας, ρητορική, εισάγεται με το ερωτηματικό επίρρημα cur εκφέρεται με οριστική παρακειμένου γιατί εκφράζει πραγματική κατάσταση.

E) Επιπρόσθετες ασκήσεις

1) Να μεταφέρετε τους παρακάτω κλιτούς τύπους στον αντίθετο αριθμό :

hostes, haec, has terras, minacibus animis, coniunges, filios, liberiore, nullas res

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

2) Να γράψετε ό,τι ζητείται για τους ακόλουθους τύπους :

hae, mihi, finium, conspectui, domos, penatibus, matrum, fili, nulli rei, mortis/ mortis

3) Να κλιθεί η αντωνυμία **illa** στα τρία γένη και στους δύο αριθμούς :

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΡΣΕΝΙΚΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	ille	illi
ΓΕΝΙΚΗ	illius	illorum
ΔΟΤΙΚΗ	illi	illis
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	illum	illos
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	-
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	illo	illis
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΗΛΥΚΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	illa	illae
ΓΕΝΙΚΗ	illius	illarum
ΔΟΤΙΚΗ	illi	illis
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	illam	illas
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	-
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	illā	illis
	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΔΕΤΕΡΟ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΟΥΔΕΤΕΡΟ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	illud	illa
ΓΕΝΙΚΗ	illius	illorum

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

ΔΟΤΙΚΗ	illi	illis
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	illud	illa
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	-
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	illo	illis

4) Να κλιθεί η συνεκφορά *illa moenia* :

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ
ΟΝΟΜΑΣΤΙΚΗ	illa moenia	-
ΓΕΝΙΚΗ	illorum moenium	-
ΔΟΤΙΚΗ	illis moenibus	-
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	illa moenia	-
ΚΛΗΤΙΚΗ	-	-
ΑΦΑΙΡΕΤΙΚΗ	illis moenibus	-

5) Να γραφούν τα παραθετικά των επιθέτων και στα τρία γένη και να σχηματιστούν τα επιρρήματά τους και στους τρεις βαθμούς: *longus, infelix, infestus, minax, liber, miser*.

longus, longa, longum, Συγκριτικός: *longior, longior, longius*, Υπερθετικός: *longissimus, longissima, longissimum*.

infelix, infelix, infelix Συγκριτικός: *infelicio, infelicio, infelicius*, Υπερθετικός: *infelicissimus, infelicissima, infelicissimum*.

infestus, infesta, infestum, Συγκριτικός: *infestior, infestior, infestius*, Υπερθετικός: *infestissimus, infestissima, infestissimum*.

minax, minax, minax, Συγκριτικός: *minacior, minacior, minacius*, Υπερθετικός: *minacissimus, minacissima, minacissimum*

liber, libera, liberum, Συγκριτικός: *liberior, liberior, liberius*, Υπερθετικός: *liberrimus, liberrima, liberrimum*.

miser, misera, miserum, Συγκριτικός: *miserior, miserior, miserius*, Υπερθετικός: *miserrimus, miserrima, miserrimum*.

Επιρρήματα:

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

longe, longius, longissime

infeliciter, infelicius, infelicissime

infeste, infestius, infestissime

minaciter, minacius, minacissime

libere, liberius, liberrime

misere, miserius, miserrime

6) Να σημειώσετε X στο σωστό ή το λάθος επιβεβαιώνοντας ή απορρίπτοντας το περιεχόμενο των παρακάτω προτάσεων:

Σ- Λ -Λ -Λ -Λ- Σ- Σ- Λ- Λ

7) Στις παρακάτω προτάσεις να μετατρέψετε την ενεργητική σύνταξη σε παθητική ή και το αντίστροφο :

In hoc ego longā vitā et infelici senectā tracta sum?

Qua (A qua, αν θεωρήσουμε προσωποποιημένη τη γη) tu genitus atque al(i)tus es.

Ergo a me nisi partus esses, Romam non oppugnares.

8) ingredienti: να αναλυθεί σε δευτερεύουσα πρόταση

cum tu ingredereris/re fines patriae

dum tu ingrederis/re fines patriae

9) nisi ... haberem, si pergis: να μετατραπούν οι υποθετικές προτάσεις σε μετοχές.

non (nisi) habens

te pergente

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Μάθημα 44 « Η ζωή των τυράννων»**A) Ερμηνευτική προσέγγιση****Ασκήσεις:**

1) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις σωστές ή λανθασμένες με βάση το κείμενο εισαγωγής :

ΛΑΘΟΣ - Η σημασία της λέξης τύραννος στα χρόνια του Κικέρωνα είναι διαφορετική από αυτή που συναντάμε στην Ελλάδα του 7^{ου}, 6^{ου} και 5^{ου} αιώνα

ΣΩΣΤΟ - Με τη λέξη « τύραννος», στα χρόνια του Κικέρωνα, δηλώνεται όποιος επιβουλεύεται τη δημοκρατία.

ΛΑΘΟΣ – Οι «φιλίες» των τυράννων με πρόσωπα του περιβάλλοντός τους είναι καταδικασμένες στην αμοιβαία καχυποψία, που αποκλείει τη δημιουργία δεσμών πραγματικής φιλίας.

ΛΑΘΟΣ - Οι «φιλίες» των τυράννων με πρόσωπα του περιβάλλοντός τους είναι καταδικασμένες στην αμοιβαία καχυποψία, που αποκλείει τη δημιουργία δεσμών πραγματικής φιλίας, άρα και στήριξης σε κάποιες δύσκολες στιγμές.

2) Σύμφωνα με το κείμενο να ελέγξετε αν οι παρακάτω λατινικές προτάσεις είναι σωστές ή λανθασμένες :

Λ – Λ-Σ- Σ-Σ

B) Λεξιλόγιο – ετυμολογία**Ασκήσεις:**

1) Να αντιστοιχίσετε τα ουσιαστικά της στήλης Α με τη σημασία τους που βρίσκεται στη στήλη Β :

A

vita, vitae = ζωή

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

fides, fidei = πίστη

caritas, caritatis = αγάπη

tyrannis = τύραννος

amicitia = φιλία

tempus = χρόνος

simulation = υποκρισία

2) Να σημειώσετε αν είναι σωστές οι παρακάτω προτάσεις :

Σ - Σ - Λ - Σ - Λ

3) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε τύπο τη σημασία του :

- gratiam, gratiae (θηλ. α' κλ.) = χάρη
- infidus (επίθετο β' κλ.) = άπιστος
- tum (επίρρημα) = τότε
- simulation, simulationis (θηλ. γ' κλ.) = υποκρισία
- tamen (σύνδεσμος) = όμως

4) Να συμπληρώσετε δίπλα από κάθε ρήμα τη σημασία του :

- puto, putavi, putatum, putāre (1) = νομίζω
- ex(s)ulo, ex(s)ulavi, ex(s)ulatum, ex(s)ulāre (1) = είμαι εξόριστος
- suspicio, suspexi, suspectum, suspicēre (3) (είναι ένα από τα δεκαπέντε ρήματα σε -io που ανήκουν στη γ' συζυγία) = υποψιάζομαι
- diligo, dilexi, dilectum, diligēre (3) = αγαπώ
- metuo, metui, metutum, metuēre (3) = φοβάμαι
- colo, colui, cultum, colēre (3) = σέβομαι

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

- cado, cecidi, casum, cadere (3) = πέφτω
- intellego (intelligo), intellexi, intellectum, intellegere (3) = καταλαβαίνω
- dico, dixi, dictum, dicere (3) = λέω
- nescio, nesci(v)i, nescitum, nescire (4) = αγνοώ

5) Να αντιστοιχίσετε τις λατινικές λέξεις του κειμένου της στήλης Α με τις λέξεις της αγγλικής της στήλης Β βάσει της ετυμολογικής συγγένειάς τους.

A

vita : vitality

fides : faith

stalibus : standard

locus : local

tempus : temporal

inopes : operation

simulation : dissimulator

Γραμματική

1) Να κλιθούν τα ουσιαστικά **fides, locus** :

Numerus Singularis

Nominativus	fides	locus
Genetivus	fidei	loci
Dativus	fidei	loco
Accusativus	fidem	locum
Vocativus	fides	loce
Ablativus	fide	loco

Numerus Pluralis

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Nominativus	-	loci - loca
Genetivus	-	locorum
Dativus	-	locis
Accusativus	-	locos - loca
Vocativus	-	loci- loca
Ablativus	-	locis

2) Να κλιθούν οι συνεκφορές *nulla caritas, stabilis benevolentia* :

Numerus Singularis

Nominativus	nulla caritas	stabilis benevolentia
Genetivus	nullius caritatis	stabilis benevolentiae
Dativus	nulli caritati	stabili benevolentiae
Accusativus	nullam caritatem	stabilem benevolentiam
Vocativus	-	stabilis benevolentia
Ablativus	nullā caritate	stabili benevolentia

Numerus Pluralis

Nominativus	nullae caritates	stabiles (benevolentiae)
Genetivus	nullarum caritatum	stabiliū (benevolentiarum)
Dativus	nullis caritatibus	stabilibus (benevolentibus)
Accusativus	nullas caritates	stabiles/is (benevolentias)
Vocativus	-	stabiles (benevolentiae)
Ablativus	nullis caritatibus	stabilibus (benevolentibus)

3) Να γραφούν οι πλάγιες πτώσεις των ουσιαστικών *tyrannus, vita, simulation, tempus, inops, amicus, exulans* :

Numerus Singularis

Genetivus	tyranni	vitae	simulationis	temporis	inopis	amici	exulantis
Dativus	tyrrano	vitae	simulationi	tempori	inopi	amico	exulanti
Accusativus	tyrannum	vitam	simulationem	tempus	inopem	amicum	exulantem
Ablativus	tyranno	vitā	simulatione	tempore	inopi	amico	exulante

Numerus Pluralis

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Genetivus	tyrannorum	uitarum	simulationum	temporum	inopum	amicorum	exultantium
Dativus	tyrannis	vitis	simulationibus	temporibus	inopibus	amicis	exultantibus
Accusativus	tyrannos	vitas	simulationes	tempora	inopes	amicos	exultantes/is
Ablativus	tyrannis	vitis	simulationibus	temporibus	inopibus	amicis	exultantibus

4) Να γίνει χρονική αντικατάσταση των παρακάτω ρηματικών τύπων : est, nescio, diligere, metuat, putet, coluntur, fit

Praes .	est	nescio	diligere	metui	putet	coluntur	fit
Imp.	erat	nesciebam			putaret	colebantur	fiebat
Fut.	erit	nesciam	dilectum esse	metutum iri	putaturus sit	colentur	fiet
Perf.	fuit	nesci(v)i	dilexiss(e)	metutum esse	putaverit	culti sunt	factum est
Plusp .	fuera t	nesci(v)era n			putavisset	culti erant	factum erat
Fut. Ex.	fuerit	nesci(v)ero		metutum fore		Culti erunt	factum erit

5) Να γίνει αναγνώριση του τύπου ferunt και να κλιθεί ο μέλλοντας της ίδιας φωνής που βρίσκεται, καθώς και ο υπερσυντέλικος :

ferunt : γ' πληθυντικό οριστικής ενεστώτα του ρήματος fero, tuli, latum, ferre (3)= αναφέρω

Μέλλοντας

feram, feres, feret, feremus, feretis, ferent

Υπερσυντέλικος

tuleram, tuleras, tulerat, tuleramus, tuleratis, tuleran

6) Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι των ρημάτων :

futuram esse ή fore, possemus, nescitote, dilexissent, metuendo, colitor, faciendus, facienda, faciendum

Συντακτικό

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

1) Να βρείτε μέσα στο κείμενο τις πλάγιες ερωτηματικές προτάσεις και να τις αναλύσετε :

1.(nescio) **quis possit diligere eum, [...], aut eum:** δευτερεύουσα ονοματική πλάγια ερωτηματική πρόταση, μερικής αγνοίας, που λειτουργεί ως αντικείμενο στο ρήμα nescio. Εισάγεται με την ερωτηματική αντωνυμία quis και εκφέρεται με (δυνητική) υποτακτική, γιατί η εξάρτηση δίνει υποκειμενική χροιά στο περιεχόμενο της δευτερεύουσας πρότασης. Συγκεκριμένα, εκφέρεται με υποτακτική ενεστώτα (possit), γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (nescio), και δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν.

2.(intellegitur) **quam fuerint inopes amicorum:** δευτερεύουσα ονοματική πλάγια ερωτηματική πρόταση, μερικής αγνοίας, που λειτουργεί ως υποκείμενο στο απρόσωπο ρήμα intellegitur. Εισάγεται με το ερωτηματικό επίρρημα quam και εκφέρεται με υποτακτική, γιατί η εξάρτηση δίνει υποκειμενική χροιά στο περιεχόμενο της δευτερεύουσας πρότασης. Συγκεκριμένα, εκφέρεται με υποτακτική παρακειμένου (fuerint), γιατί εξαρτάται από ρήμα αρκτικού χρόνου (intellegitur), και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρόν.

3.(intellexi) **quos fidos amicos habuisssem:** δευτερεύουσα ονοματική πλάγια ερωτηματική πρόταση, μερικής αγνοίας, που λειτουργεί ως αντικείμενο στο ρήμα intellexi. Εισάγεται με την ερωτηματική αντωνυμία quos και εκφέρεται με υποτακτική, γιατί η εξάρτηση δίνει υποκειμενική χροιά στο περιεχόμενο της δευτερεύουσας πρότασης. Συγκεκριμένα, εκφέρεται με υποτακτική υπερσυντελικού (habuisssem), γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (intellexi), και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν.

4.(intellexi) **quos infidos (amicos habuisssem):** δευτερεύουσα ονοματική πλάγια ερωτηματική πρόταση, μερικής αγνοίας, που λειτουργεί ως αντικείμενο στο ρήμα intellexi. Εισάγεται με την ερωτηματική αντωνυμία quos και εκφέρεται με υποτακτική, γιατί η εξάρτηση δίνει υποκειμενική χροιά στο περιεχόμενο της δευτερεύουσας πρότασης. Συγκεκριμένα, εκφέρεται με υποτακτική υπερσυντελικού (το εννοούμενο habuisssem), γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (intellexi), και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν.

E) Επιπρόσθετες ασκήσεις

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

1) Να μεταφέρετε τους παρακάτω κλιτούς τύπους στον αντίθετο αριθμό :

haec, tyranni, stabilium, nulla loca, tempora, inops, fidum, neutri

2) Να γράψετε ό,τι ζητείται για τους ακόλουθους τύπους :

fidei, benevolentia stabili, nulla loca, ei, /ii/i, quibus, simulationum, tempora, inopi, inopum, his, neutram

3) **stabilis, fidos:** Να γραφούν τα παραθετικά των επιθέτων (διατηρώντας το γένος, την πτώση και τον αριθμό) και να σχηματιστούν τα επιρρήματά τους και στους τρεις βαθμούς.

stabilis:

Επίθετο: Σ.Β. stabilioris, Υ.Β. stabilissimae

Επίρρημα: Θ.Β. stabiliter, Σ.Β. stabilius, Υ.Β. stabilissime

Fidos:

Επίθετο: Σ.Β. fidiore, Υ.Β. fidissimos

Επίρρημα: Θ.Β. fide, Σ.Β. fidius, Υ.Β. fidissime

4) Να επιλέξετε τη σωστή απάντηση:

a) quam, b) quo, c) neutrius, d) referri, e) nescito, nescitote

5) Να τρέψετε την παθητική σύνταξη των προτάσεων που ακολουθούν σε ενεργητική:

Homines tyrannos colunt tamen simulatione dumtaxat ad tempus.

Tum tyranni intellegunt.

6) **quos fidos amicos habuissem:** να τρέψετε την ενεργητική σύνταξη της πρότασης σε παθητική.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

qui fidi amici habiti essent a me.

7)«Tum intellexi cum iam neutris gratiam referre poteram»: να αναδιατυπώσετε τη χρονική πρόταση ώστε να εκφράζει σχέση αιτίου-αιτιατού.

«(Tum) intellexi cum iam neutris gratiam referre possem»

8) Να διαγράψετε στις παρακάτω προτάσεις το σκέλος που περιέχει λάθος.

1. haec :ονομαστική ενικού θηλυκού
2. in quā: αφαιρετική ενικού θηλυκού
3. fides:αφαιρετική ενικού fide
4. nulla: nullius
5. benevolentiae: δοτική ενικού
6. potest:possem
7. tyrannis: δοτική πληθυντικού
8. quis: quem
9. diligere: dilegisse
10. ceciderunt: cedo

9) quodsi ... ceciderunt → intellegitur: Να μεταφέρετε τον υποθετικό λόγο στα άλλα είδη.

Ανοιχτή υπόθεση

Παρόν: quodsi ... cadunt → intellegitur

Μέλλον: quodsi ... cadent (cecidierint) → intellegitur (intellectum erit)

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

Παρελθόν: quodsi ... ceciderunt → intellectum est

Υπόθεση αντίθετη προς την πραγματικότητα/Απραγματοποίητο

Παρόν: quodsi ... caderent → intellegetur

Παρελθόν: quodsi ... cecidissent → intellectum esset

Υπόθεση δυνατή ή πιθανή

Παρόν-Μέλλον: quodsi ... cadant → intellegatur

10) Να διαγράψετε στις παρακάτω προτάσεις το σκέλος που περιέχει λάθος.

1. tyrannis: είναι δοτική κτητική
2. eis: δοτική προσωπική ποιητικού αιτίου
3. amicitiae: δοτική του σκοπού
4. a quo: εμπρόθετος απομάκρυνσης
5. se: υποκείμενο στο metui
6. quam fuerint inopes amicorum: υποκείμενο στο intellegitur
7. amicorum: γενική αντικειμενική στο inopes
8. amicos: κατηγορούμενο του αντικειμένου
9. neutris: αντικείμενο
10. referre: υποκείμενο στο poteram

11)(dixisse) exulantem: Να αναλυθεί η μετοχή σε δευτερεύουσα χρονική πρόταση.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!

[...], dum Tarquinius exulat ή [...], cum Tarquinius exularet

12) Quodsi forte ceciderunt, tum intellegitur: να τρέψετε τη δευτερεύουσα υποθετική σε κύρια πρόταση και την κύρια σε δευτερεύουσα χρονική εισαγόμενη με τον αντίστροφο cum . Να επιφέρετε και όποιες άλλες αλλαγές απαιτούνται για τη σωστή εκφορά της περιόδου στο παρελθόν.

Vix forte ceciderant, cum repente intellectum est.

Απλά και Κατανοητά η Γνώση!